

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομὴ ἑτησίαι· Ἐν Ἑλλάδι· φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους· καὶ εἴνε ἑτήσιαι — Τιμὴ προχρ. φύλλον λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως· Ὀδ. Σταδίου, 6. 5 Σεπτεμβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΘΚ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 545.

Ἡ τιμὴ.—Τίς ἐπηρεάζει περισσότερο τὴν τιμὴν, ὁ ἀγοραστής ἢ ὁ πωλητής;

Ἡ συνομιλία αὕτη ἐκίνει πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδίων, καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐπεθύμει νὰ μάθῃ ἐὰν ὁ ἀγοραστής ἢ ὁ πωλητής ὑποχωρῇ συχνότερον.

Ὁ γείτων, ὁ ὁποῖος συχνάζει εἰς τὴν ἀγορὰν, νομίζει ὅτι ὁ πωλητής ὑποχωρεῖ συνηθέστερον.

— Τὸ πρᾶγμα βεβαίως πρέπει νὰ ἔχῃ οὕτως, λέγει ὁ διδάσκαλος. Ἰδωμεν, Ἰωάννη, ὁ ἀπὸ τῆς πρωίας μέχρι τῆς ἐσπέρας ἐργαζόμενος ἐργάτης, τὸ πράττει χάριν διασκεδάσεως, ὥς καὶ ὁ ἔμπορος ὁ ὁποῖος ἀνοίγει τὸ κατάστημά του;

Ἰωάννης.—Ὁχι, ἀλλὰ διὰ νὰ κερδίσῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἵνα ἐξ αὐτῶν ζήσῃ ἑαυτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτόν.

— Καὶ ὁ ἀγοραστής, ἐπαναλαμβάνει ὁ διδάσκαλος, ἀγοράζει διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἔμπορον; Ἄς ἀπαντήσῃ ὁ Παῦλος.

Παῦλος.—Καθόλου, ἀγοράζει τις ὅ,τι ἔχει ἀνάγκην.

— Καὶ ὕστερον ἀπὸ αὐτὰ, προσέθηκεν ὁ Φίλιππος, καὶ τινα πράγματα διασκεδάσεως, ἐνθυμούμενος πράγματά τινα ἅτινα ἠγόρασεν ἐν τὸς τῆς ἡμέρας.

— Πολὺ ὀρθά, λέγει ὁ διδάσκαλος. Εἶναι φανερόν ὅτι ἕκαστος ἀγοράζει ὅ,τι τὸν συμφέρει καὶ ὅχι διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ ἄλλου. Πράγματι, ὅταν συμφωνῇ τις ἀντικείμενον τι, εἶναι τὸ αὐτὸ ὥς νὰ ἔκαμνε τὴν ἐξῆς ὀμιλίαν.

Ἀγοραστής.—Πόσον τὸ πρᾶγμα τοῦτο;

Πωλητής.—Ὅ δραχμᾶς.

Ἀγοραστής.—Τοῦτο δι' ἐμὲ δὲν ἀξίζει ὅ δραχμᾶς.

Πωλητής.—Εἰργάσθην μίαν ἡμέραν καὶ ἐκτὸς τούτου ἐδαπάνησα δραχμᾶς τινὰς διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν πρώτων ὑλῶν· κατὰ συνέπειαν, ἐὰν πωλήσω πρὸς ὅ δραχμᾶς, ἡ ἀμοιβή μου εἶναι ἥδη ἐλαχίστη καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὴν ὀλιγοστεύσω περισσότερο.

Ἀγοραστής.—Δὲν πταίω ἐγὼ ἐὰν τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς σου εἶναι πολὺ μεγάλα. Ἐὰν ἤσουν τόσον ἄφρων διὰ νὰ ἐργασθῇς δέκα ἡμέ-

ρας, μεταχειριζόμενος καὶ 20 δραχμῶν πρώτας ὕλας, καὶ τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας σου ἤξιζε δι' ἐμὲ μίαν δραχμὴν, θὰ σ' ἐδίδα μόνον μίαν δραχμὴν, οἷαδ' ἥποτε καὶ ἂν ἦσαν τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς σου.

Πωλητής.—Καὶ ὁμῶς δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἐργάζωμαι δωρεάν.

Ἀγοραστής.—Ἐὰν κοπιᾷς ἄνευ χρησιμότητος, τόσῳ τὸ χειρότερον διὰ σέ. Οὔτε τὸν κόπον σου οὔτε τὴν ἐργασίαν σου πληρώνω ἐγὼ, ἀλλὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἣν μοὶ παρέχεις, τὴν χρησιμότητα ἣν ἀπολαμβάνω. Ἐὰν θὰ ἐχρειάζετο ἐν ἔτος διὰ νὰ κατασκευάσῃς πρᾶγμα τι ὑπερδυναμὶ νὰ ἔχω διὰ ὅ λεπτά, καὶ τὸ ὁποῖον δι' ἐμὲ δὲν ἀξίζει περισσότερο, διατί νὰ σὲ δώσω 1000 δρ. διὰ τὸν κόπον σου; Καὶ ἐὰν κατασκευάζῃς πρᾶγμα τι ἐντελῶς ἄχρηστον, πρέπει νὰ τὸ πληρωθῇ καὶ αὐτό; Ποτὲ δὲν θὰ ἔχω ἀρκετὰ χρήματα διὰ νὰ ἀγοράζω τοιαῦτα πράγματα.

Πωλητής.—Πρέπει λοιπὸν νὰ κάμω ὅ,τι θέλεις. Πόσον τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀξίζει διὰ σέ;

Ἀγοραστής.—Τὸ πολὺ 4 δραχμᾶς. Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ ἦναι ἀκριβώτερον, δύναμαι νὰ μὴν τὸ ἀγοράσω, καὶ δὲν θὰ τὸ ἀγοράσω.

Πωλητής.—Λάβε το.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐπαναλάβω, προσέθηκεν ὁ διδάσκαλος, ὅτι ἡ συνομιλία αὕτη εἶναι ἰδανικὴ, ὅτι ποτὲ δὲν ὀμιλεῖ τις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἀλλὰ σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται ὁμῶς οὕτως. Καὶ ὁ πωλητής ἐννοεῖται ὅτι δὲν ὑποχωρεῖ εἰς τὸν τυχόντα ἀγοραστήν· πρέπει πρῶτον νὰ πεισθῇ ὅτι ὅλος ὁ κόσμος δὲν θέλει νὰ ἀγοράσῃ τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὴν τιμὴν ταύτην καὶ τότε μόνον ὑποχωρεῖ.

ὑποθέσωμεν τώρα τὸνναντίον, δηλ. ὅτι ὁ ἀγοραστής θέλει νὰ ἀγοράσῃ καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως· ἡ ὑποθετικὴ συνομιλία θὰ μετετρέπετο οὕτω. Πρόκειται, παρ. χ., περὶ ἐνὸς καλοῦ σκεπάσματος κλίνης.

Ἀγοραστής.—Πῶς ἡμπορεῖτε νὰ ζητήτε 20 δρ., ἀφοῦ 15 δρ. ἀρκοῦν καὶ σὰς ἀφίνουν καὶ ἀρκετὸν κέρδος.

Πωλητής.—Ζητῶ εἴκοσι δραχμᾶς, διότι ἡ ὑπηρεσία ἣν σοὶ παρέχω μὲ τοιοῦτον ψυχὸς εἶναι μεγάλη, καὶ ἄλλοι θὰ τὸ ἀγοράσουν εἰς τὴν τιμὴν ταύτην. Σὺ δ' ἴδιος μάλιστα θὰ προτιμήσῃς τὸ σκεπάσμα ἀπὸ τὰς 20 σου δραχμᾶς.

Ἀγοραστής.—Ἀφοῦ τόσον ἐπιμένης, ἰδοὺ τὰς 20 δραχμάς.

Ἰωσήφ.—Δὲν εἶναι τοῦτο κακία νὰ ζητῇ τόσα χρήματα ὁ πωλητὴς διὰ τὸ σκέπασμα;

Διδάσκαλος.—Ἡ κατὰχρησις εἶναι πάντοτε κατακριτέα· ὁ πωλητὴς δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται ὅταν ὑπάρχῃ ἔλλειψις ἐμπορευμάτων, καὶ νὰ ὑψώῃ τὴν τιμὴν πολὺ· ἀλλ' οὔτε ὁ ἀγοραστής δὲν πρέπει νὰ καταχρᾶται τῆς ἀφθονίας καὶ νὰ ἐκπίπτῃ τόσον τὴν τιμὴν. Πρέπει νὰ ἦναι τις μέτριος καὶ ἐν τῇ μιᾷ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ περιπτώσει.

Ὁργείων.—Πολλάκις τὸ ἐμπόρευμα σπανίζει, διότι ἡ παραγωγή αὐτοῦ εἶναι ἀκριβή.

Ὁ διδάσκαλος.—Ἐν συνόψει, ὁ παραγωγὸς ἐργάζεται διὰ τὸν καταναλωτὴν· ἐὰν καλῶς ὑπελόγησε τὰς ἀνάγκας τοῦ τελευταίου, ἡ ἐργασία του ἀμειβεται καὶ τὰ προϊόντα του ἀγοράζονται· ἐὰν ἡπατήσῃ, τιμωρεῖται διὰ τῆς ἀπωλείας τῶν ἐμπορευμάτων του. Ἐὰν ὑποδηματοποιὸς τις μὲ κατεσκεύαζε πράσινα ὑποδήματα, διότι τὰ εὐρίσκει ωραιότερα ἀπὸ τὰ μαῦρα, θὰ τὰ ἐδεχόμεν; οὐδαμῶς.

Ὁ καταναλωτὴς λοιπὸν, ἐπὶ τέλους, ἀποφασίζει τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων, ἀφοῦ οὗτος τὰ πληρώνει, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπηρεάζει περισσότερον τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἀπὸ τὸν πωλητὴν.

Ἐπὶ τῇ συνέχεια.

Α. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

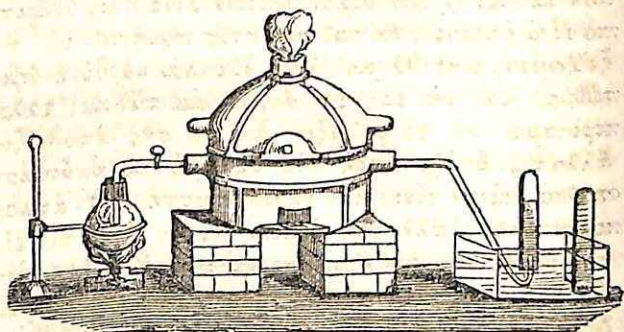
ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 546.

Βαθυμηδὸν ἀνεκαλύψαμεν πῶς δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν τὴν ἐνέργειαν τῶν διαφόρων τούτων ὑλῶν, καὶ νὰ τὰς βιάσωμεν νὰ μᾶς διηγηθῶσιν ὅ,τι θέλομεν νὰ μάθωμεν. Ἄς ἀρχίσωμεν μὲ τὸν σίδηρον. Εἰς τὰς περισσοτέρας χημικὰς ἀντενεργείας, ὅταν παράγεται τοιοῦτου εἶδους ἐνέργεια, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ θερμότης αὐξάνει τὸ παραχθέν ἀποτέλεσμα. Ἄν θέλωμεν δὲ νὰ ἐξετάσωμεν ἐπιμελῶς καὶ ἀκριβῶς τὴν ἐπάλληλον ἐνέργειαν τῶν σωμάτων, πρέπει πολλάκις νὰ ἐρευνῶμεν κατὰ πόσον ἡ θερμότης ἔχει ἐπιρροὴν ἐπ' αὐτῶν. Ἡξεύρετε, νομίζω, ὅτι τὰ σιδηρορρίνισματα καίουσιν ἐντελῶς εἰς τὸν ἀέρα. Θὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω ὅμως καὶ πάλιν δι' ἄλλου πειράματος, διὰ νὰ χαραχθῇ εἰς τὸν νοῦν σας ὅ,τι ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ περὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ σιδήρου ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Λαμβάνω λοιπὸν μίαν φλόγα, καὶ τὴν καθιστῶ κοίλην· ἡξεύρετε διατί; διὰ νὰ τῇ δώσω περισσότερον ἀέρα. Ἐπειτα ῥίπτω εἰς αὐτὴν ὀλίγα σιδηρορρίνισματα, καὶ βλέπετε πῶς ἀμέσως αὐτὰ καίουσιν. Ἡ καύσις αὕτη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς χημικῆς ἐνεργείας ἥτις ἐνεργεῖται ὅταν ἀνάπτωμεν αὐτὰ τὰ μόρια. Θ' ἀσχοληθῶμεν λοιπὸν περὶ τὰ διάφορα

αὐτὰ ἀποτελέσματα, καὶ θὰ ἰδῶμεν τί συμβαίνει ὡς πρὸς τὸν σίδηρον ὅταν ἀπαντᾷ τὸ νερόν. Τὴν ἱστορίαν του τὸ ἴδιον θὰ σᾶς τὴν διηγηθῇ, καὶ τότε μετὰ τοσαύτης χάριτος, τοσαύτης γλυκύτητος, τοσαύτης τάξεως, ὥστε βέβαιος εἶμαι ὅτι αἱ ἐξηγήσεις του θὰ σᾶς φανῶσι πολὺ περὶεργοί.

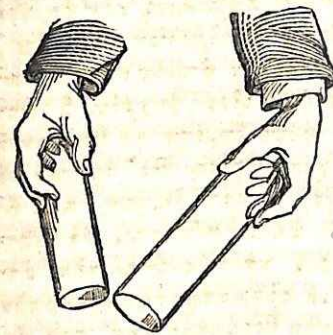
Ἐχω ἐδῶ ἓνα κλίβανον. Δι' αὐτοῦ διέρχεται σωλὴν σιδηροῦς, ὅμοιος σχεδὸν πρὸς τὸν τοῦ τουφεκίου. Τὸν σωλὴνα τοῦτον ἐγέμισα σιδηρορρίνισματα λαμπρότατα, καὶ τὸν ἔθεσα εἰς τὴν φωτίαν διὰ νὰ τὸν πυρώσω. Εἰς τὸν σωλὴνα ἡμπορῶ νὰ στείλω ἢ ἀέρα ἢ ἀτμὸν. Ὁ ἀτμὸς ἐρχεται ἀπὸ τὸν μικρὸν αὐτὸν λέβητα, καὶ αὐτὸς ἐδῶ δὲ στρόφιγγί μοι ἐπιτρέπει ν' ἀφήσω ν' ἀπαντήσῃ ὁ ἀτμὸς τὰ ῥινίσματα ὅταν θέλω. Εἰς τὰς ὑαλῖνας δὲ αὐτὰς φιάλας ἔχω νερόν, καὶ τὸ ἐχρωμάτισα διὰ νὰ ἡμπορέσῃτε νὰ ἰδῇτε καλῆτερα τί θὰ συμβῇ. Γνωρίζετε ὅτι ἂν εἶχον τὸν σωλὴνα ἐντὸς ψυχροῦ νεροῦ, καὶ διήρχετο δι' αὐτοῦ ὁ ἀτμὸς, ὁ ἀτμὸς θὰ ἐπυκνοῦτο· διότι εἶδετε ὅτι εἰς ἀερώδη κατάστασιν μένει μόνον ἐν ὅσῳ εἶναι θερμὸς. Ἐνθυμεῖσθε πῶς συνεστάλη, ὥστε κατέλαβεν μικρὰν μόνον θέσιν ὅταν ἐψυχράνθη, καὶ πῶς κατέπεσαν τὰ πλευρὰ τοῦ κυλίνδρου

Σχ. 25.

τούτου. (Ὁ καθηγητὴς δεικνύει τὸν κύλινδρον τὸν κατασκευασμένον ἀπὸ πάφιλαν, τὸν ὁποῖον εἶχε μεταχειρισθῇ εἰς προηγουμένον πείραμα.) Ἄν λοιπὸν ἀφήσω νὰ εἰσέλθῃ ἀτμὸς εἰς τὸν σωλὴνα τοῦτον, καὶ ὁ σωλὴν εἶναι ψυχρὸς, ὁ ἀτμὸς θὰ συσταλῇ. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ θερμανθῇ ὁ σωλὴν διὰ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ. Θὰ ἀφήσω νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν ὁ ἀτμὸς κατ' ὀλίγον, καὶ ὅταν ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἄλλου πέρατος, θὰ ἰδῇτε ἂν ἐπυκνώθῃ ἢ ὄχι. Διὰ νὰ πυκνώσω τὸν ἀτμὸν, ὡς εἵπομεν, διὰ νὰ τὸν καταστήσω ρευστόν, ἀρκεῖ νὰ ἐλαττώσω τὴν θερμοκρασίαν· τοῦ ἀερίου ὅμως τούτου, τοῦ ἐξερχομένου διὰ τοῦ σωλὴνος, καὶ τὸ ὁποῖον συνάγω εἰς τὴν φιάλην ταύτην, ὅσον καὶ ἂν ἐλαττώσω τὴν θερμοκρασίαν, καὶ ἂν τὸ περάσω διὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἡ ἀερώδης κατάστασίς του διόλου δὲν μεταβάλλεται. Ἀλλὰ θὰ δοκιμάσω καὶ κατ' ἄλλον τρόπον αὐτὸ τὸ ἀέριον, διὰ νὰ ἰδῇτε ἂν εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος ἀτμὸς. Τὴν φιάλην ὅπου συνάγεται,

τὴν στρέφω ἄνω κάτω· ἄλλως τὸ ἀέριον θὰ ἐφύγε. Εἰς τὸ στόμιον αὐτῆς πλησιάζω φωτίαν, καὶ ἀμέσως τὸ περιεχόμενον φλογίζεται μετ' ἐλαφροῦ κρότου. Τοῦτο ἀρκεῖ εἰς ἀπόδειξιν ὅτι τὸ ἐξερχόμενον δὲν εἶναι ἀτμὸς· διότι αὐτὸ ἐφλογίσθη, ἐν ᾧ ὁ ἀτμὸς ὄχι μόνον δὲν καίει, ἀλλὰ καὶ σβύνει τὴν φωτίαν. Αὐτὴν τὴν ἰδίαν οὐσίαν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὴν φλόγα τοῦ κηρίου, ἐν ᾧ, ὡς εἶδετε, παράγεται καὶ δι' ἄλλων τρόπων. Ὅταν παράγεται διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ σιδήρου εἰς τὸν ὑδατῶδη ἀτμὸν, τότε τὸ σίδηρον ἐκεῖνο μένει εἰς κατάστασιν πολὺ ὁμοίαν πρὸς τὴν τῶν σιδηρορρίνισμάτων ἀφ' οὗ καῶσι. Τὸ σίδηρον γίνεταί τότε βαρύτερον ἀφ' ὅ,τι ἦτον πρὸ τοῦ πειράματος. Ἐν ὅσῳ τὸ σίδηρον μένει ἐντὸς τοῦ σωλὴνος, εἴτε θερμαίνεται εἴτε ψυχραίνεται, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ τεθῇ εἰς συνάφειαν μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας ἢ μετὰ ὕδατος, τὸ βάρος του δὲν μεταβάλλεται. Ὅταν ὅμως τὸ ρεῦμα τοῦ ἀτμοῦ διήλθε διὰ τοῦ σιδήρου, τοῦτο ἔγινε βαρύτερον· ἐδανείσθη λοιπὸν ὕλην τινὰ παρὰ τοῦ ἀτμοῦ, ἐν ᾧ ἰδοὺ ἐδῶ ἡ ἄλλη αὐτὴ ὕλη, ἡ καύσιμος, ἥτις ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐγέμισεν ἐξ αὐτῆς καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο ἀγγεῖον, καὶ ἡμπορῶ τώρα νὰ δοκιμάσω ἐν περιεργότατον πείραμα. Καύσιμον λοιπὸν εἶναι τὸ ἀέριον τὸ ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ σωλὴνος τούτου· τὸ ἡξεύρομεν, καὶ θὰ μοι ἦτον εὐκόλον νὰ τὸ ἀνάψω εὐθὺς, καὶ νὰ σᾶς τὸ δείξω καὶ πάλιν. Ἀλλὰ προτιμῶ νὰ τὸ φυλάξω διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ἄλλο τι, ἂν ἡμπορῶ, ὅτι δηλαδὴ τὸ καύσιμον τοῦτο ἀέριον εἶναι καὶ ἐλαφρότατον. Ὁ ἀτμὸς πυκνοῦται· ἀλλὰ τὸ ἀέριον τοῦτο ὑψοῦται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ δὲν δύναται νὰ πυκνωθῇ. Ἄς λάβω καὶ δεύτερον ἀγγεῖον, περιέχον μόνον ἀέρα. Διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἀληθῶς ἀπὸ μόνον εἶναι, βάζω ἐντὸς τὴν κηρίον καὶ τὸ ἐξετάζω. Εἰς τὴν χεῖρά μου λαμβάνω τώρα τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ὅ-

Σχ. 26.

που περιέχεται τὸ ἀέριον, καὶ κάμνω ὡς ἂν ἦτον ρευστόν. Κρατῶ καὶ τὰ δύο ἀγγεῖα ἀνεστραμμένα, διὰ νὰ μὴ φύγῃ τὸ ἐλαφρὸν ἀέριον. Ἐπειτα στρέφω ἐκεῖνο ὅπου εἶναι τὸ ἀέριον ἐλαφρὸς πρὸς τὸ στόμιον τοῦ ἄλλου, τοῦ περιέχοντος ἀέρα. Τί περιέχει τώρα; Ἀέριον καύσιμον, ὡς τὸ ἐξερχόμενον καὶ ἐκ τοῦ κηρίου, διότι αὐτὸ ἐχύθη, ἢ, ὡς ἐλαφρότερον, ἀνέβη εἰς τὸ ἄλλο ἀγγεῖον, διώξαν τὸν ἀέρα. Αὐτὸ δὲ τὸ ἴδιον ἀέριον τὸ παραχθέν ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ σιδήρου ἐπὶ τοῦ ἀτμοῦ μᾶς τὸ διόδουσι καὶ ἄλλα σώματα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα

εἶδετε ὅτι ἐπενεργοῦν δραστηρίως ἐπὶ τοῦ νεροῦ. Ἄν μεταχειρισθῶ ὀλίγον ποτάσιον, καὶ λάβω καλῶς τὰ μέτρα μου, θὰ παραχθῇ τὸ ἴδιον ἀέριον. Ὅμοιως ἂν ἐντὸς τοῦ ποτασίου μεταχειρισθῶ ψευδάργυρον ἢ ζῖγκον, τὸ ἀποτέλεσμα μὲν δὲν θὰ εἶναι τὸ ἴδιον, ἐπίσης ἰσχυρὸν καὶ διαρκές, ἂν ὅμως καλῶς παρατηρήσωμεν, θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ διαφορὰ προσέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι τοῦ νεροῦ ἡ ἐνέργεια ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ καλύπτῃ τὸν ψευδάργυρον διὰ λεπτῆς ἐπιφανείας ἥτις τὸν προστατεύει, ὥστε ψευδάργυρος μόνος ῥιπτόμενος εἰς νερόν δὲν παράγει ἰσχυρὸν ἀποτέλεσμα. Ἄν ὅμως διὰ τῆς χρήσεως ὀξέος τινὸς ἀφαιρέσω αὐτὴν τὴν ἐπαλοιφήν, τὴν ἐπιφάνειαν αὐτὴν ἥτις ἐμποδίζει τὴν ἐνέργειαν τοῦ ψευδαργύρου ἐπὶ τοῦ νεροῦ, βλέπω ὅτι ὁ ψευδάργυρος, εἰς τὴν συνήθη θερμοκρασίαν, ἐνεργεῖ ἀπαρκαλλάκτως ὡς ὁ καίων σίδηρος. Τὸ δὲ οὐδόλως μεταβάλλεται, ἐκτὸς καθ' ὅσον συνδέεται μετὰ τοῦ παραχθέντος δζυδίου τοῦ ψευδαργύρου. Ἐχυσά τὸ δζὺ εἰς τὸ ποτήριον, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε τὸ ἴδιον ὡς ἂν εἶχε γίνῃ βράσις διὰ θερμότητος. Ἰδοὺ οὐσίαι τις ἀφθονωτάτη, ἥτις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ψευδαργύρου, καὶ δὲν εἶναι ἀτμὸς. Αὕτη ἐγέμισεν τὸ ἀγγεῖον τοῦτο τὸ ἀνεστραμμένον, καὶ ἀμέσως θὰ ἰδῇτε ὅτι εἶναι ὕλη καύσιμος, ἀπαράλλακτος πρὸς ἐκείνην τὴν ὁποίαν μοι ἔδωκε τὸ ἄλλο πείραμα, ὅταν ἐπύρωσα τὸν σωλὴνα. Αὕτη ἡ οὐσία, ἢ αὐτὸ τὸ ἀέριον παράγεται ἀπὸ τὸ νερόν, καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον παράγεται καὶ ἀπὸ τὸ κηρίον.

Ἐπὶ τῇ συνέχεια.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 548.

Γ'

Τὸ πλοῖον τοῦ Κ. Βανσκέπ διασχίζον μετ' ἀξιοθαυμάστου ταχύτητος τὰ κύματα ἐξηκολούθει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας τὸν δρόμον του. Οἱ ναῦται, ἐκ φύσεως προληπτικοὶ ἄνθρωποι, ἐθεώρουν τὸν οὐρεῖον ἄνεμον ὡς καλὸν αἰῶνόν διὰ τὸ λοιπὸν τοῦ ταξιδίου των, ὁ δὲ Τρομπὼν πίνων τὸ οἶνον πνευμά του ἡρέσκατο νὰ ἀστείλῃται, μαρτύριον ὅτι ἦτο εὐδιάθετος.

«Φαίνεται, θαλασσοπούλια μου, ἔλεγεν εἰς τοὺς συντρόφους του, ὅτι κἄνεις δὲν παρέβη τὸ καθήκον του εἰς τὴν ξηράν, ὅτι κἄνεις δὲν παρήκουσεν εἰς τὸν μπικμπά του ἢ εἰς τὴν μαμμά του, κἄνεις δὲν ἔκαμε νὰ κλάσῃ ἡ Νινέτα του, κἄνεις δὲν ἔκαψε τὸν ξενόδοχόν του, δι' αὐτὸ ἔχομεν καλὸν καιρὸν».

Δὲν ὠμολόγει ὅμως ὅτι ἦτο καταχρεωμένος εἰς ὅλα τῆς Δουνκέρκης τὰ οἶνοπωλεῖα, ὅτι χάρις εἰς τοὺς γρόνθους του εἶχε διαφύγει τὴν κα-

ταδίων ενός δανειστοῦ του καὶ ὅτι δὲν ἐσώθη ἀπὸ τῆς κατάρας γραίας τινος ξενοδόχου εἰμὴ ὑποσχόμενος εἰς αὐτὴν δώδεκα δέρματα λευκῆς ἀρκτου.

«Ἐλα ἐδῶ, μικρὲ μου, ἐκράγαιζε πρῶτον τινὰ πρὸς τὸν Φρισκὲ, πλησίαν σου». Καὶ ἀφοῦ μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας ἐπίασεν ἀπὸ τὰ αὐτὰ τὸ δυστυχὲς ὄρφανόν· «εἶσαι εὐτυχισμένον, τῷ λέγει, ὅπου ἔχομεν καλὸν καιρὸν, διαφορετικὰ θὰ σὲ ἐπετοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν, πουλάκι μου, διὰ νὰ ἐξιλέωσῃ τὴν Ἀμφιτρίαν ὅπου ἀγαπᾷ τόσον τὰ καλὰ παιδάκια ὡς ἂν ἐσέ».

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ μικρὸς Φρισκὲ εἶχεν ἐπιβιβασθῆ ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ Τρομπὼν τὸν εἶχε πάρει ἀπὸ κακὸ ἄμα ὁ ναυτοπαις τὸν ἐβλεπεν ἔτρεμεν ὅλος.

Διήλθον τοιοῦτοτρόπως ἡμέρας τινὰς καὶ ἡ *Ρόζα Μαρία* εὐθαρσῶς εἶχεν ὑπερβῆ τὸν πολικὸν κύκλον. Ἀλλ' ὅταν ἐφθασε παρὰ τὰς νήσους Δοφρόδεν, κατελήφθη ὑπὸ ἀνέμου τόσον αἰφνιδίῳ καὶ ὁρμητικῷ, ὥστε τὸ καλλίτερον πλοῖον δυσκόλως θὰ ἀνθίστατο εἰς αὐτόν. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Βλονδὼ εὐρίσκετο κατὰκοίτος εἰς τὸν κοιτωνίσκον του πάσχων ὑπὸ ἰσχιάδος νόσου, ἥτις τὸ πρῶτον τὸν εἶχε προσβάλει εἰς ἓν του ταξιδίου εἰς Γροενλανδίαν. Ὁ Μαρσέλ διέταξε νὰ μαζεύσῃ τὰ ἱστία καὶ νὰ ἀνακωχεύσῃ τὸ πλοῖον. Ἀντήκει ὡς ἥχος μετᾶλλου ἡ ἰσχυρὰ καὶ σταθερὰ φωνή του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου καὶ τῶν μυκηθμῶν τῆς τρικυμίας καὶ ἐκάστη διαταγή του ἀκριβῆς καὶ καθαρά προέδιδεν ἐμπειρίαν ἄμα ναύτου καὶ αὐθεντίαν ἀρχηγοῦ.

«Ἄς ποῦμε τὴν ἀλήθειαν, ἔλεγεν ὁ Τρομπὼν ἀναβαίνων εἰς τὰ σχοινία τῶν ἱστῶν, ἐκεῖνος ὁ παληοῦποπλοίαρχος δὲν κυβερνᾷ ἄσχημα. Ἀλλὰ... μὲ προσέβαλε ἐκεῖνο τὸ βράδυ καὶ θὰ μοῦ τὸ πληρώσῃ. Ὁ... μού... τὸ... πλη... ρώσῃ...» ἐψιθύριζε σφίγγων σπασμωδικῶς τὸ κοντόσχοινον τοῦ μέσου ἱστίου, ὡς ἂν ἐσφιγγε μὲ τὰς σιδηρὰς του χεῖρας τὸν λαιμὸν τοῦ υποπλοίαρχου.

Μὲ ὅλην τὴν ἱκανότητα τοῦ Μαρσέλ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην ἀπώλεσεν ἡ *Ρόζα Μαρία* τὸν πρὸς τὴν πρῶραν πλάγιον ἱστὸν τῆς καὶ τὴν λέμβον τῆς. Τοιαῦται ἀπώλειαι ἐπὶ πολεμικοῦ πλοίου τάχιστα ἐπανορθοῦνται, τὰ ἐμπορικὰ ὅμως οὕτε ἄνδρας πολλοὺς ἔχουσιν οὕτε ἱκανὸν ὕλικόν πρὸς τοῦτο. Εὐτυχῶς ἐκόπασε μετ' ὀλίγον ἡ τρικυμία καὶ τὸν ἄνεμον, ὅστις ἀκατάσχετος ἔπνεεν ἀπὸ τοῦ βάρους τοῦ Βορρᾶ, διεδέχθη ἥρεμος νότιος ἄνεμος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ *Ρόζα Μαρία* ἡγκυροβόλει πρὸ τοῦ Χάμμερφεστ. Ἐκθαμβοὶ ἐδείκνυν πρὸς ἀλλήλους οἱ ναῦται τὴν βορειοτάτην ταύτην πόλιν, περὶ ἧς τόσα διελέγοντο ἀφ' ὅτου εἶχον καταλίπει τὴν Δουνκέρκην καὶ ἦς ἐν τῇ ἀμαθείᾳ των εἶχον πλάσει καθ' ἑαυτοὺς θελκτικωτάτην εἰκόνα.

Ἐν τῷ πλήθει τῶν ὄντων, ἅτινα κατέχουσι

τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, μόνος ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζῇ εἰς πάντα τὰ κλίματα, εἰς τὰς θερμὰς τῆς διακεκαυμένης ζώνης καὶ εἰς τοὺς φοβεροὺς χειμῶνας τῶν βορείων χωρῶν· σημεῖον καὶ τοῦτο τῆς ὑπεροχῆς του. Τὰ ἄλλα ζῶα δὲ δύνανται ἐπὶ πολὺ ν' ἀποχωρήσωσιν ἀπὸ τοῦ σημείου, ἐνθα ἡ φύσις τὰ ἔταξε καὶ αὐτὰ δὲ τὰ μᾶλλον ἀποδημητικὰ ὑπείκουσιν εἰς ὀρισμένους τινὰς νόμους διέποντας τὰς ἀποδημίας των. Ὁ ἄνθρωπος παντοῦ δύναται νὰ κατασκευάσῃ τὴν καλύβην του ἢ νὰ πῇ τὴν σκηνὴν του. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν εἰς στέγην καὶ εἰς βασιλείον τὴν γῆν.

Ἀλλὰ καθὼς ὁ φυσιοδίφης ὀρίζει εἰς τὰς κλίμας τῶν ὁρέων καὶ εἰς τὰς βορείους ἀκτὰς ἔσχατά τινὰ πέρατα τοῦ φυτικῷ ἐδάφους, οὕτω δύναται τις λογικῶς νὰ ὀρίσῃ εἰς τοὺς διαφοροὺς τόπους πέρας τι καὶ ὅριον εἰς τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει ὁ ἄνθρωπος τοῦ νὰ ἐγκληματίζεται.

Εἰς δύο σημεία λίαν ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα ὑπάρχουσι δύο πόλεις, αἵτινες εἶνε οὕτως εἰπεῖν ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ὀρίου, τὸ ὁποῖον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ· τὸ Κέρο-δι-Πάσκο καὶ τὸ Χάμμερφεστ. Τὸ Κέρο-δι-Πάσκο κεῖται ὑψηλὰ ὡς φῶλεα κόνδωρος ἐπὶ τῶν Ἀνδεων 13, 673 πόδας ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, τόσον ὑψηλὰ, ὅσον ἡ κορυφή τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, τὸ δὲ Χάμμερφεστ κεῖται πέραν τῆς 70 μοίρας πλάτους, 49 $\frac{1}{2}$ μοίρας ἐντεῦθεν τοῦ ἀρκτικού πόλου.

Τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ πολύτιμα μέταλλα, ἡ αὐρὶ sacra fames κατὰ τὸν χρυσοῦν Ὀράτιον, προσείλκυσε πλῆθος ἐργατῶν καὶ μαστευτῶν παρὰ τὸ περὺβανὸν ἐκεῖνο ὅρος, ὅπερ οἱ Ἰνδοὶ ὠνόμασαν Puna, τουτέστιν ἐρημωμένον.

Τῆς ἀλιείας τὰ προϊόντα προσείλκυσαν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Φαλαίνης (Hvalö), ἐπὶ ἀγόνου ἐδάφους, παρὰ τοὺς πόδας ὁρέων γυμνῶν πάσης φυτείας, πλησίον εἰς τοὺς παγετῶνας τῆς Σεϊλάνδης, ἑκατοντάδας τινὰς γενναίων λεμβούχων καὶ τινὰς οἰκογενεῖας ἐμπόρων. Οἱ μὲν ἔκτισαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναμέσον τῶν βράχων τὰς ξυλῖνας καλύβας των, οἱ δὲ τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἐργαστήριά των. Ἐπειτα ὠκοδομήθη ἐκκλησία ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκημάτων καὶ ἱερῶν, πρὸς τὴν πληρύνουσιν οἱ ἀλιεῖς τὸ δέκατον τῆς ἄγρας των, διδάσκει εἰς τὸ ἀπόκεντρον ἐκεῖνο τῆς γῆς μέρος τοῦ Εὐαγγελίου τὰ δόγματα.

Τὸ θέρος, ἐπὶ δύο περίπου μῆνας, εἶνε ζωνροτάτη ἡ μικρὰ πόλις. Τότε φθάνουσιν ἐκεῖ πλοῖα ῥωσικὰ, νορβηγικὰ, δανικὰ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγγλικὰ, ἄλλα μὲν προερχόμενα ἐκ Σπιτζεβέργης μὲ φορτία ὀνίσκων καὶ γουναρικῶν, ἄλλα δὲ καταφθάνοντα μὲ εὐρωπαϊκὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἀνταλλάσσουν ἀντὶ ἐμπορευμάτων τῶν βορείων ἐκείνων χωρῶν. Καὶ τότε εἶνε λίαν ἀπησχολημένοι οἱ ἔμποροι καὶ ἀκούει τις εἰς τὸν λιμένα καὶ

εἰς τὰ οἶνοπωλεῖα νὰ ἀντηγῶσι γλώσσαι παντοῖαι ὡς εἰς τὸν πύργον τῆς Βαβέλ.

Καὶ συνάμα ἡ ψυχρὰ ἐκείνη γῆ τοῦ Βορρᾶ φαίνεται ὡς ἂν ἐπεζῆται νὰ στολισθῇ ὑποδεχθῇ τοσοῦτους ξένους. Δὲν δύνανται μὲν αἱ κορυφαὶ τοῦ Σεϊλάνδ ν' ἀποτινάξωσι τὸν λευκὸν μανδύαν, ὅστις τὰς περιβάλλει, οὐδὲ ἡ Τύβεφελδ νὰ κοσμήσῃ ἑαυτὴν μὲ χλοάζουσαν φυτείαν, διότι οὐδεμία φυτικὴ γῆ ἐπικάθεται ἐπὶ τῶν γρανιτικῶν ὀχθῶν τῆς, ἀλλὰ ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἡλίου ἀντανάκλῳσιν αἱ χιονοσκεπεῖς ἄκραι καὶ φαίνονται ὡς ἀργυραὶ θρόνοι. Ἀάμπει ἡ μαύρη τῆς Τύβεφελδ ἐπιφάνεια ὡς ἀπέραντον ἔλασμα βασάλτιδος, ἡ θάλασσα εἶνε κυανὴ ὡς ἐλβετικὴ λίμνη, τὰ δὲ οἰκήματα καὶ ἡ ἐκκλησία, κεκονιαμένα μὲ ὠχραν, νομίζεις ὅτι εἶνε πορφυρᾶ. Καὶ εἰς τῆς κοιλάδος τὰ κολπώματα—ιδε—αἱ μικρόκορμοι σημῶναι ὑψοῦσι ζωηρὰ τοὺς κλαδίσκους των ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους καὶ καλύπτονται μὲ φύλλα καὶ φαίνονται ὡς νὰ ἔχαιρον διότι τὸ θάλαπος τὰς ζωογονεῖ, διότι τὰς φωτίζει τὸ φῶς μετὰ τὸν μακρὸν ὕπνον τοῦ χειμῶνος. Παρέκει παρὰ τὸν λιμένα—ἄκουσον—ἐν τῷ μέσῳ τῶν τραχειῶν κραυγῶν τῶν ναυτῶν διακρίνονται αἱ ἡχηρὰ φωναὶ τῶν ἐμπόρων· ἐτι πλέον, διακρίνεται γλυκὺς καὶ δροσερὸς ψιθύρος· εἶνε μικρὸς ῥῶξ, ὅστις ὁρμητικῶς καταβαίνει διὰ τῶν τραχυτήτων τοῦ βουνοῦ, πηδᾷ ὡς χαρῶν παιδίον ἐπὶ τῶν βράχων καὶ μαλακὰ ῥεεῖ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐντὸς μικρᾶς κοίτης, τὴν ὁποῖαν παρυφαίνουσι πρασίνη πόα καὶ μυοσωτίδες.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀνθέων καὶ τῶν θάμνων ἔχουσιν ἐμβληματικὴν τινὰ ἱστορίαν καὶ σημασίαν. Ὁ ἄνθρωπος βλέπων αὐτὰ φρόμενα πλησίον του, τὰ συνέδεσεν, ἀναλόγως τῆς ἑαυτῶν φύσεως, πρὸς τὴν χαρὰν του ἢ πρὸς τὴν λύπην του. Τὸ κρίνον τὸ ἐδόξασεν ἡ Ἀγία Γραφή καὶ ἡ ἱστορία τῆς Γαλλίας, τὸν λωτὸν τὸν κατέστησαν ἱερὸν οἱ Ἰνδοὶ, τὸ ῥόδον, τὸ σύμβολον τοῦ ἔρωτος, τὸ ἔψαλλον ὁ Ἀνακρέων καὶ οἱ Πέρσαι ποιηταί, ὁ ὑάκινθος καὶ ἡ ἀνεμώνη ἔχουσι μακρὰν ἐν τῇ μυθολογίᾳ παράδοσιν, ὁ κυπάρισσος, τὸ δενδρολίβανον καὶ ἡ πεύκη εἶνε πένθους σύμβολα, τὸ γαρύφαλλον καὶ ὁ νάρκισσος ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἐν τοῖς ἀγροῖς εὐδαιμονίαν καὶ ἡ τολύπη τῶν Ὀλλανδῶν τὸ ἐμπόριον.

Οἱ Φινλανδοὶ δὲν παύουσιν ἀνυμνοῦντες εἰς τὰ ἀφελῆ των ποιήματα τὴν σημύδαν, ἂν ἔχῃ δὲ ποιήσιν οἱ Γουαράνοι οἱ οἰκοῦντες τοῦ Ὀρενῶκου τὰς ὀχθὰς τί δὲν θὰ λέγωσι τάχα πρὸς ἐξύμνησιν τοῦ δένδρου ἐκείνου, ὅπερ ἐδωρήσατο εἰς αὐτοὺς ἡ Θεῖα Πρόνοια ὡς μοναδικὸν σχεδὸν μέσον ὑπάρξεως;

Ἐχει καὶ ἡ μυοσωτὶς παράδοσιν, τρυφερὰν καὶ μελαγχολικὴν ἐν Γερμανίᾳ παράδοσιν. Ὡραία κόρη, καθ' ἣν στιγμὴν ἀφάρπασθαι ὑπὸ χειμάρρου ὁρμητικοῦ ἐπνίγετο, ἔρριψε πρὸς τὸν ἑρασθέντα τὸ

ἄνθος τοῦτο κραυγάζουσα· «μὴ με λησμόνει!...» Δίκαιον ἔχουσιν οἱ πιστεύοντες εἰς τὴν παράδοσιν ταύτην. Ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τῶν ῥυακίων μας μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν Ἀλταίων, μέχρι τῶν πάγων τοῦ Βορρᾶ, παντοῦ τὸ τρυφερόν ἀνθύλλιον προσβλέπει πρὸς τὸν ὁδοιπόρον μὲ τοὺς μικροὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμούς του καὶ φαίνεται ὡς νὰ τῷ λέγῃ «μὴ λησμόνει τὴν γεννέτειράν γῆν σου καὶ τοὺς φιλτάτους, οὓς ἐκεῖ ἀφῆκας». Φυσιοδίφης τις διηγείται ὅτι μετὰ τὴν ἐν Βατερλώ μάχην ἄπειροι μυοσωτίδες ἐφύσαν αἴφνης ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνης, ἣν τόσον αἶμα εἶχε ποτίσει. Καὶ ἐν ᾧ οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ οἱ στρατηγοὶ διώρθωνον τὸν χάρτην τῆς Εὐρώπης, τὸ συμπαθὲς ἀνθύλλιον ἐκόσμιε μὲ τοὺς γλαυκοχρῶσους τοὺς κάλυκας τὸν τάφον τοῦ στρατιώτου καὶ ἔλεγε πρὸς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸν ἀπαίσιον τόπον, ὡς τις μελωδία τοῦ Θωμᾶ Μοῦρ, ὡς τι ἄσμα τοῦ Δελαβίγν· «μὴ λησμόνειτε ἐκείνους, οἵτινες ἀπέθανον ἐνταῦθα, ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ ἔθνους των!»

Διὰ τοῦτο πόσον παντοῦ καὶ παρὰ πάντων εἶνε ἀγαπητὸν τὸ μικρὸν ἄνθος! Μόνοι οἱ βοτανικοὶ τὸ ὀνομάζουσι μὲ τὸ χονδρὸν ὄνομα, τὸ δηλοῦν τοῦ μῦθος τὰ ὄτα· οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τὸ ἀποκαλοῦσι μὲ συμπαθέστερον ὄνομα. Αἱ ξανθαὶ κόραι τῆς μελαγχολικῆς Γερμανίας τὸ ὀνομάζουσι «μὴ με λησμόνει» (Vergissmeinnicht), τὰ δὲ ἄλλα ἔθνη μεταφράζουσι τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν φύσιν τῆς ἰδίας γλώσσης.

Κατὰ τὴν ὥραν ὅμως τοῦ ἔτους, καθ' ἣν τὸ πλοῖον τῆς Δουνκέρκης ἐφθάνει εἰς Χάμμερφεστ, οὐδεμία μυοσωτὶς δὲν ἐφαίνετο εἰς τῶν ποταμίων τὰς ὀχθὰς, οὐδεμία σημύδα δὲν ἐπρασίניζε. Ὁ χειμὼν, ὁ βαρὺς καὶ ἐπίμονος χειμὼν, περιέσφιγγεν ἐτι τὴν βορείαν κομὸπολιν εἰς τὰς ψυχρὰς ἀγκάλας του. Ἦτο σκοτεινὴ ἡ θάλασσα, ὁμιχλώδης ὁ οὐρανός, χιονοσκεπαστός ἡ γῆ. Αἱ ἡμέραι μόνον ἤρχίζον νὰ γείνωνται μεγαλῆτεραι καὶ οἱ κάτοικοι μετὰ χαρᾶς ἐχαιρέτιζον τὴν ἐκ νέου ἐμφάνισιν τοῦ φωτός, ὅπερ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας τοὺς εἶχε καταλίπει.

Ἦδη τὰ ἀλιευτικὰ πλοῖα εἶχον ἐκπλεύσει διὰ τὴν Σπιτζεβέργην. Τὰ ξένα δὲν εἶχον φθάσει ἀκόμη· οἱ ἔμποροι μὴ ἔχοντες ἐργασίαν ἔμενον οἴκοι, περιμένοντες δὲ τὸν καλὸν καιρὸν διημέρευον παίζοντες τὰ χαρτί. Ἦτο μελαγχολικὴ καὶ σιγὴ ἡ μικρὰ πόλις. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μόνον ἐβλεπέ τις ἐνίοτε οἰκογενεῖαν Κουαινέρων ἢ Λαπώνων ἐκ τῶν περιχώρων, ἥτις ἤρχετο νὰ πωλήσῃ δέρματα ταρανδῶν, ἀλλ' ἐνίοτε ἄφινε τὸ φορτίον εἰς τὰ οἶνοπωλεῖα.

Ἡ ἀπροσδόκητος ἀφίξις τοῦ ὡραίου πλοίου τῆς Δουνκέρκης ἀφύπνισεν αἴφνης τὸ ναρκωμένον Χάμμερφεστ. Οἱ ἔμποροι ἔσπευσαν ν' ἀνοίξωσι τὰ καταστήματά των, αἱ οἶνοπώλιδες παρέταξαν φιάλας οἶνοπνεύματος καὶ πόρτες, ὁ λιμενάρχης ἐκπληρῶν καὶ τελώνου καθήκοντα ἐνεδύθη τὴν

επίσημον στολήν του και επέβη τῆς 'Ρόζας Μαρίας. Μετ' ὀλίγον ὅλαι αἱ γυναῖκες τῆς μικρᾶς πόλεως προέβηλον εἰς τὰ παράθυρα διὰ νὰ ἴδωσι διερχομένους τὸν Βλονδῶ καὶ τὸν Μαρσέλ, οἵτινες διηυθύνοντο πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σπάρμαν, τοῦ δραστηριωτέρου ἐμπόρου καὶ κυριωτέρου τραπεζίτου τοῦ Φίνμαρκ.

Οἱ δύο ναυτικοὶ ὠδηγήθησαν εἰς ἐπιμελῶς εὐπρεπισμένην αἴθουσαν, ὁποῖαν δὲν θὰ ἀπηξίου οἰοσάηποτε κτηματίας τῆς Γαλλίας. Τῆς βιομηχανίας τὰ προϊόντα εἰσελεύονται καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐκ φύσεως πτωχὰς χώρας διὰ τοῦτο ἐβλεπέ τις εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Κ. Σπάρμαν τοὺς τοίχους καταλλήλως ἐστολισμένους διὰ χαρτίνων ταπήτων, αὐλαίας ἐκ μαλλίνου δαμασκηνοῦ ὑπὸ χρυσομένον γείσωμα, ἀνάκλιντρα καὶ λαμπρὰς ἑδρας. Εἰς τὴν γεγυμνωμένην ἐκείνην γῆν τοῦ Ηναλθὸς παρὰ τὴν παγωμένην θάλασσαν οἱ ξένοι μετ' ἐκπλήξεως εὗρισκον συνηνωμένα ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ εἶδη τῆς πολυτελείας διαφόρων ἀπομεμακρυσμένων χωρῶν. Αἱ ἑδραὶ ἦσαν κατασκευασμέναι ἐκ κερυδαῖς τῶν Ἀντιλλῶν ὑπὸ σουηδοῦ ἐπιπλοποιοῦ, τὰ χαρτὰ τὰ ἐνεῖδει ταπήτων κοσμοῦντα τοὺς τοίχους εἶχον χρωματισθῇ ἐν Γαλλίᾳ, αἱ δὲ αὐλαῖαι ἦσαν προϊόντα βιομηχανικῶν καταστημάτων τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Γερμανίας. Πάντα δὲ ταῦτα ἀδρόϊς ἀναλώμασιν εἶχον μετακομισθῇ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μέχρι τῆς Δρόνθιμ καὶ ἐκείθεν ἀποσταλῇ διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅπερ καθ' ἑκάστον θέρος ἀποπλέει διὰ τὸ Βόρειον ἀκρωτήριον.

Χάρις εἰς τὰ ἐξωτικά ταῦτα προϊόντα ἡ αἴθουσα τοῦ Κ. Σπάρμαν εἶχε χαρακτηρὰ διακεκριμένον· λιθογραφικαὶ τινες εἰκόνες ἦσαν πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἀνηρτημέναι παριστάνουσαι σκηνὰς τοῦ λαπωνικοῦ βίου, μία προσωπογραφία τοῦ Βερνάρδου, ἄλλη τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ ΙΒ'. Ἡ ὁροφὴ ἦτο χαμηλὴ ἵνα προφυλάσσεται κάλλιον ἡ αἴθουσα ἀπὸ τοῦ ψύχους, πρὸς τοῦτο δὲ ὑπῆρχεν ἡ μεγάλη θερμάστρα καὶ διπλὰ παραθυρόφυλλα. Διεκρίνοντο δὲ εἰς τὰ παράθυρα καὶ τεχνιτὰ ἄνθη δι' ἑλλειψιν φυσικῶν, τῶν ὁποίων τὴν βλάστησιν καὶ ἀνάπτυξιν ἐκώλυε τὸ κλίμα.

Ὁ Κ. Σπάρμαν ὑπεδέξατο τοὺς δύο ναυτικούς μετὰ τῆς ἐγκαρδίου ἐκείνης εὐγενείας τῆς χαρακτηριστικῆς τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας τοῦ Βορρᾶ καὶ τοῖς ἀπέτεινε γαλλιστὶ τὸν λόγον.

Πρὸ τοῦ δυνήθωσι νὰ ἐξηγήσωσι πρὸς τὸν τραπεζίτην τὴν αἰτίαν τῆς ἐπισκέψεώς των, οἱ δύο φίλοι ἠναγκάσθησαν πρῶτον νὰ παρακαθήσων εἰς τὴν τράπεζαν.

«Εἶνε συνήθεια τοῦ τόπου μας, τοῖς εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης μειδιῶν· τὸ αἷμά μας ῥέει βραδυτέρον ἢ τὸ τῶν κατοίκων τῆς Μεσημβρίας, διὰ τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ ἐνεργοποιῶμεν. Εἰς οἰκονομικὰ οἰκίαν τῆς πόλεώς μας καὶ ἂν παρου-

σιασθῇτε, θὰ σᾶς προσφέρωσι πρῶτον τονωτικόν τι ποτόν».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν καὶ ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς σιγαλῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν περιμένοντα ὑπρέτην.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ ὑπρέτρια ἔφερεν ἐπὶ τῆς τραπεζῆς φέτας καπνιστοῦ σολομοῦ, γλώσσας τεράνδων καὶ χαβιάριον, ἔπειτα δὲ ἦλθεν αὐτὴ ἡ κόρη τοῦ Κ. Σπάρμαν καὶ προσέφερε πρὸς τοὺς ξένους πόρτερ καὶ οἶνον τῆς Μαδέρας καὶ μετὰ τοῦτο ἀπεχώρησε.

Οἱ βόρειοι λαοὶ διετήρησαν τὴν ἀφέλειαν καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ἀρχαίας φιλοξενείας. Οἱ Ῥῶσοι ἐξυμνοῦσιν εἰς τὰ δημοτικά των ἄσματα τὴν προσφορὰν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἄλατος (χλιεμπ'ι σάλλ), οἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Μουσίου οἰκοῦντες Φλαμανδοὶ, ὅταν τὰ γεωργικά των ἔργα τοὺς ἀναγκάζωσι νὰ καταλείψωσι τὰς κατοικίας των, ἀφίνουσιν ἀνοικτὴν τὴν θύραν καὶ παρὰ τὴν ἐστίαν ἐναποθέτουσι γάλα καὶ ἄρτον διὰ νὰ φάγῃ ὁ ξένος, ὅστις ὁδοιπορῶν ἤθελε διέλθῃ ἐκεῖθεν. Ἐκεῖ, ἐνθα εἶνε βαρὺ τὸ κλίμα καὶ ἄγονος ἡ γῆ, ὁ δὲ πληθυσμὸς ὀλίγος καὶ ἀραιός, ὁ ἄνθρωπος ζωρότερον συναισθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ἀλληλοβοηθείας. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ἀνθρώπου, λέγει τὸ Χάβαμαλ, τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο ἰσλανδικὸν ποίημα, ὅπερ οἱ παλαιοὶ Σκανδιναυοὶ ἀπέδιδον εἰς τὸν ὑπέρτατον θεόν των, τὸν Ὀδιν.

Ἀφ' οὗ οἱ δύο φίλοι μας ἔπιον ἀρκούντως, καὶ ἐκάπνισαν σιγάρα τοῦ Ἀμβούργου, ἔλαβεν ὁ Βλονδῶ τὸν λόγον καὶ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν αἰτήσεις τινὰς, ἃς ἐκεῖνος ἤκουσε μετὰ προσοχῆς, ἔπειτα δὲ ἀπήντησεν.

—Εὐχαρίστως θὰ σᾶς προμηθεύσω πᾶν οὐτινος ἔχετε ἀνάγκην ἵνα ἐπισκευάσῃτε τὸ πλοῖόν σας. Εὐτυχῶς δὲν στερούμεθα ὕλικου, ἐργάτας μόνον πολλοὺς δὲν ἔχομεν καὶ πιθανὸν εἶνε νὰ μὴ τελειώσῃ πολὺ ταχέως ἡ ἐπισκευή. Ὡς πρὸς τὸν πιλότον, τὸν ὁποῖον θέλετε, δὲν ὑπάρχει ἔσως ἀπὸ ἐδῶ μέχρι τοῦ Βέργεν καλλίτερος τοῦ γηραιοῦ Λάξ. Ἀπὸ τινων ἐτῶν ὁ γέρον Λάξ κάμνει τακτικὰ καθ' ἑκάστον θέρος τὸ ταξείδιον τῆς Σπιτζεβέργης. Κἄνεις δὲν γνωρίζει καλλίτερά του τὰς ἀκτὰς ἐκεῖνας, ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν θὰ δυνήθῃτε νὰ συνεννοηθῇτε μετ' αὐτοῦ.

—Καὶ διὰ τί; ἠρώτησεν ὁ Βλονδῶ. Ἄν πρόκειται περὶ χρημάτων, ἔχω διαταγὰς νὰ μὴ ἤμαι φειδωλός.

—Τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων, ἀπήντησεν ὁ τραπεζίτης, εἶνε δευτερεύον. Ὁ Λάξ δὲν ζητεῖ πολλὰ χρήματα οὔτε ἔχει ἀνάγκην χρημάτων, ἀλλ' ἔχει ἄλλην τινὰ ἀπαίτησιν, εἰς ἣν πολὺ ἐπιμένει. Δὲν ἐννοεῖ νὰ ταξειδεύσῃ ἂν δὲν ἔχῃ μετ' αὐτοῦ τὴν κόρην του.

—Ποίαν ἡλικίαν ἔχει ἡ κόρη του;

—Εἶνε εἴκοσι ἐτῶν περίπου.

—Εἴκοσι! ἐψιθύρισεν ὁ πλοίαρχος. Ὅχι, ὄχι· ἀδύνατον εἶνε νὰ τὴν παραλάβωμεν μαζί μας. Εἶνε ἀνάρμοστον νὰ ἔχωμεν μίαν νέαν εἰς τὸ πλοῖόν μας. Ἄν ἦτο μικρότερα καλὰ, ἀλλὰ εἴκοσι ἐτῶν! . . . ἀδύνατον.

—Ἐννοῶ πολὺ καλὰ τοὺς δισταγμούς σας, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπάρμαν. Οἱ ἀλιεῖς μας οἵτινες ἐξέπλευσαν πρὸ τινων ἐβδομάδων εἶχον τὴν αὐτὴν ιδέαν. Κἄνεις δὲν ἠθέλησε νὰ συμπαραλάβῃ τὸν Λάξ μετὰ τῆς θυγατρὸς του, ἂν καὶ πάντες ἀνομολογοῦσι τὴν μεγάλην του ἐμπειρίαν.

—Ἀλλὰ τί ιδέα εἶνε αὐτὴ πάλιν τοῦ γέρον Λάξ νὰ ἔχῃ αἰωνίως τὴν κόρην του μαζί του!

—Εἶνε παράδοξος ἀληθῶς, ἀλλὰ προέρχεται ἐκ πατρικῆς φροντίδος, τὴν ὁποῖαν πρέπει τις νὰ σεβασθῇ.

—Φοβεῖται μήπως ἀναπτυχθοῦν τίποτε αἰσθημάτων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του;

—Καθόλου. Ἡ δεσποινὶς Καρίνα (οὕτως ὀνομάζεται) εἶνε τύπος φρονήσεως καὶ ἀρετῆς.

—Λοιπὸν;

—Ὁ Λάξ συνοικεῖ μετὰ τὴν ἀδελφὴν του, χήραν ἄκληρον. Ἡ ἀξιόλογος αὕτη γυνὴ ἀγαπᾷ καθ' ὑπερβολὴν τὴν ἀνψιάν της· ἡδύνατο λοιπὸν ἡ δεσποινὶς Καρίνα νὰ μένῃ ἐδῶ χωρὶς ὁ πατήρ της νὰ ἔχῃ τὸν παραμικρὸν φόβον. Ἀλλ' ἰδοὺ τί τρέχει. Ἡ δεσποινὶς Καρίνα εἶνε πολὺ ἀδυνάτου κράσεως, ὁ δὲ Λάξ, ὅστις ὑπερχαπᾷ τὴν μονογενῆ του θυγατέρα, φοβεῖται πολὺ μήπως πάθῃ τι διότι καὶ ἡ μήτηρ της ἀπέθανε νέα. Ἀνέγνωσε δὲν ἡξερῶ ποῦ ὅτι τὰ ταξείδια πρὸς τὰ βόρεια μέρη καὶ ὁ ψυχρὸς ἀήρ ἐνδυναμοῦσι τὰς λεπτοφυεῖς κράσεις. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ ἦνε Σουηδός, ἦλθε καὶ ἀποκατεστάθῃ εἰς τὴν πόλιν μας. Τώρα νομίζει πάλιν ὅτι τὸ κλίμα τοῦ Χάμμερφεστ εἶνε σχετικῶς θερμὸν, ὅτι ἐκνευρίζει καὶ θέλει νὰ ὀδηγήσῃ τὴν κόρην του εἰς τοὺς πάγους τῆς Σπιτζεβέργης.

—Εἶνε πράγματι, εἶπεν ὁ Μαρσέλ, λίαν συγκινητικὴ ἡ ιδέα αὕτη τοῦ γηραιοῦ πατρὸς, νομίζω ὅμως ὅτι εἶνε λανθασμένη. Ἐξ οἴκτου πρὸς τὸν δυστυχῆ αὐτὸν ἔπρεπε νὰ τὸν μεταπείσωμεν, νὰ τὸν κάμωμεν νὰ νοήσῃ ὅτι πλανᾶται.

—Πολλάκις προσεπάθησα νὰ πράξω τοῦτο, εἶπεν ὁ τραπεζίτης, ἀλλ' εἰς μάτην. Οὐδὲν ἦτον θὰ προσπαθῶ καὶ πάλιν. Ἐλθετε ἀπόψε νὰ συμφάγωμεν· μέχρις ἐκείνης τῆς ὥρας θὰ ἴδω τὸν Λάξ καὶ θὰ σᾶς ἀναγγείλω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν μου.

—Ἀφ' οὗ εἶνε τόσον ἱκανὸς θὰ τῷ δώσω οἶαν· διήποτε ἀμοιβήν, εἶπεν ὁ Βλονδῶ.

—Καὶ ἐγὼ πολὺ θὰ χαρῶ, προσέθηκεν ὁ Μαρσέλ, ἂν μάθω ὅτι ἐφωτίσθη περὶ τῶν καθηκόντων τῆς καρδίας του.

—Καὶ ἐγὼ ἐπίσης θὰ χαρῶ, εἶπεν ὁ Κ. Σπάρμαν, διότι καὶ αὐτὸς καὶ ἡ κόρη του πολὺ μ'

ἐνδιαφέρουσι. Θὰ μεταχειρισθῶ ὅλην μου τὴν εὐγλωττίαν.

Οἱ δύο ἀξιωματικοὶ ἀπεχώρησαν εὐχαριστοῦντες τὸν ἔμπορον διὰ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐγένειαν, ἣν πρὸς αὐτοὺς εἶχε δεῖξει.

Τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν ἐπανῆλθον. Ἡ τράπεζα ἦτο ἤδη ἐτοιμὴ χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῆς δεσποινίδος Σπάρμαν. Ἐπὶ μεγάλης ἀργιλλοπλάστου λοπάδος πετεινὸς ἐψημένος ἐκάπνιζε καὶ εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς τραπεζῆς ἔλαμπον τὰ ἀργυρωμένα πώματα δύο φιαλῶν καμπανίτου. «Λοιπὸν!» ἀνέκραξεν ὁ Βλονδῶ, πλησιάζων πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν μετ' ἀσυνήθους ζωηρότητος.

—Λοιπὸν! ἀπήντησεν ὁ τραπεζίτης, δὲν ἔκαμα τίποτε. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἐπίμονος ὅσον ὁ διάβολος. Ὅχι μόνον δὲν μεταπείθεται αὐτὸς, ἀλλὰ κατῴρθωσε νὰ πείσῃ καὶ τὴν κόρην του ὅτι θὰ ὀφελῇ εἰς τὴν Σπιτζεβέργην καὶ ἐπιμένει τώρα καὶ αὐτὴ πλειότερον τοῦ πατρὸς της. Ἄν παραδέχησθε νὰ συμπαραλάβῃτε τὴν κόρην του, ἀπαιτεῖ διὰ τὴν δεσποινίδα Καρίναν κατὰ ληλονκοιτωνίσκον εἰς τὸ ὅπισθεν τοῦ πλοίου καὶ σᾶς ζητεῖ πρὸς τοὺς νὰ παρακάθῃται αὕτη μαζί σας εἰς τὴν τράπεζαν. Ὡς πρὸς τὸν ἑαυτὸν του δώσατέ του ὅ,τι θέλετε καὶ ἀναμίζατέ τον με τοὺς ναύτας, ἀδιαφορεῖ. Προσέθηκε δὲ ὅτι ἂν δὲν εὗρῃ ἐφέτος νὰ κάμῃ τὸ ταξείδιον αὐτὸ, θὰ ναυλώσῃ πλοῖον μόνος του τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ θὰ ὑπάγῃ τέλος πάντων εἰς τὴν Σπιτζεβέργην.

—Εἶνε λοιπὸν κεφάλι ἀγύριστο! ἐκραύγασεν ὁ Βλονδῶ. Ἄς εὗρωμεν ἄλλον πιλότον.

—Οἱ καλλίτεροι ἀνεχώρησαν. Μένουν δύο, εἰς τοὺς ὁποίους, ὁμολογῶ, δὲν ἔχω πολλὴν ἐμπιστοσύνην. Δὲν θὰ τοὺς προσελάμβανον εἰμὴ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην.

—Κακὴ δουλειά! ἐψιθύρισεν ὁ πλοίαρχος· ἀκταῖ ἄγνωστοι... ὕφαλοι... διαταγὴ τοῦ Κ. Βανσκέπ νὰ πάρωμεν πιλότον ὁποσδήποτε... καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ κόρη τοῦ γέρον Λάξ... καὶ μέσα εἰς τὸ πλοῖον εἴκοσι πέντε ἄνδρες! Ἄ διάβολε! Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐταξείδευα εἰς τὸ Κάδιξ, εἶχα καὶ τότε μίαν γυναῖκα... Ἐγὼ ἡξερῶ τί ἐτρέβιξα, τί φροντίδας εἶχα ἕως ὅτου νὰ φθάσω... Ἀλλὰ, τέλος πάντων, τί λογῆς εἶνε αὐτὸ τὸ διαβολοκόριτσο;

—Θελατικὴ, ἀπήντησεν ὁ Κ. Σπάρμαν. Ὁραία, χαριτωμένη, μετὰ καλὴν ἀνατροφὴν, μετὰ διακεκριμένον ἐξωτερικόν, κομψή, ὁμοίει λαμπρὰ τὴν γαλλικὴν. Ἐδῶ, ἂν καὶ ἦνε κόρη πιλότου, ὅλοι τὴν μεταχειρίζονται μετὰ μεγαλήτερον σεβας. Ἡ ἱστορία τῆς κόρης αὐτῆς εἶνε περίεργος, ὅλ' ὅς τὴν διηγήθῃ ἐξ αὐτῆς θὰ γνωρίσητε καὶ τὸν ἀκατάβλητον χαρακτήρα τοῦ πατρὸς.

Ὁ Λάξ, ὡς σᾶς εἶπον, εἶνε Σουηδός. Μικρὸς ἐτι εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν τῆς Σουηδίας. Ἦτο τρικοντούτης ὅτε εὗρέθη ἐπὶ πλοίου

τινος, ὅπερ ἐναυάγησε παρά τὰς νήσους Ἀλλάνδ. Τὸ πλήρωμα καὶ οἱ ἐπιβάται ἐδραμον πρὸς τὰς λέμβους. Ὁ Λάξ, ὅστις μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς εἶχε μείνει πιστός εἰς τὸ καθήκον του πλησίον εἰς τὸν πλοίαρχον, ἐρίφθη τέλος εἰς μίαν λέμβον, ἀλλ' αὕτη ἦτο τόσον γεμάτη, ὥστε ἀφελύτως ἐμελλε νὰ βυθισθῇ διὰ τῆς προσθήκης ἐνὸς ἀνθρώπου ἀκόμη.

— «Ἐλεος! ἐφώναζε μὲ φωνὴν κατασπαράττουσαν εἰς ἐπιβάτης... δυστυχισμένη γυναῖκά μου... παιδί μου!» Ὁ Λάξ ἐστράφη πρὸς τὸν ἀπηλπισμένον. Ἦτο νεαρός τις κόμης καλούμενος Φέρσεν, ὅστις ὑπηρετεῖ ὡς ὑπολοχαγὸς εἰς τὸν πόλεμον τῆς Φινλανδίας καὶ τραυματισθεὶς ἐπανήρχετο εἰς τὴν Στοκχόλμην.

Ὁ Λάξ τὸν ἐλυπήθη καὶ ἀπεκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του «ἐγὼ δὲν ἔχω, ἀνέκραξεν, οὔτε γυναῖκα, οὔτε τέκνον», καὶ ἐρίφθη εἰς τὰ κύματα. Ἡ λέμβος ἠλαφρώθη, ἐσώθη.

Ἀλλὰ καὶ ὁ γενναῖος Λάξ δὲν ἤθελε ν' ἀποθάνῃ. Ζωηρὸς καὶ εὐκίνητος κατάρθωσε κολυμβῶν νὰ καταφθάσῃ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἐρημόνησόν τινα, ὅθεν ἀλιευτικὸν τι πλοίαριον τὸν ἔσωσε.

Ἐπανελθὼν μετὰ τινα χρόνον εἰς τὴν Στοκχόλμην ἀνεῦρε τὸν κόμητα Φέρσεν καὶ ἐνυμφεύθη τὴν κόρην τοῦ κηπουροῦ του. Τρία ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τῆς Καρίνας ἡ σύζυγος τοῦ Λάξ ἀπέθνησκε. Ἡ κόμησσα, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Λάξ, ἐζήτησε τὴν μικρὰν Καρίναν, ὑποσχομένη νὰ τὴν ἀναθρέψῃ ὡς κόρην τῆς. Ὁ Λάξ δὲν ἠδύνατο ν' ἀρνηθῇ, ἡ κόμησσα ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν τῆς. Δυστυχῶς δὲν ἔζησε πολλὰ ἔτη, ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκουσα δὲν ἐλησμόνησε τὴν Καρίναν καὶ τῇ ἐκληροδότησεν, ἂν ὅχι μεγάλην προίκα, τοῦλάχιστον ἱκανὸν ποσὸν ἵνα μὴ ὑποφέρῃ στερήσεις.

Ὁ Λάξ ἐν τούτοις περιέμενε προβιβασμόν. Προετιμήθησαν ἄλλοι κατώτεροί του καὶ αὐτὸς ὠρίσθη ἄμα λήξῃ ἡ θητεία του νὰ καταλίπῃ τὸ πολεμικὸν ναυτικόν. Οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ τὸν μεταπέσῃ, οὔτε ὁ Κ. Φέρσεν.

Ἡ πενία διότι τὸν εἶχον παραγκωνίσει, ὁ θάνατος τῆς κομῆσσης, ἡ ἀνησυχία του διὰ τὴν ἑκτοτε ἀδύνατον κράσιν τῆς θυγατρὸς του, ἡ πεποίθησις ὅτι ψυχρότερον κλίμα θὰ συνέτεινεν εἰς τὴν ἐνδυνάμωσίν τῆς τὸν πειθηνάγκασαν νὰ ἔλθῃ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐδῶ. Καὶ ἐδῶ ὅμως ἂν καὶ προσχώρησε πλέον ἡ ἡλικία του δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἡσυχον βίον. Ἦρχισε τὰ ταξείδια τῆς Σπιτζεβέργης καὶ τῶρα θέλει πάλιν νὰ πλεύσῃ ἐκεῖ διὰ τὸν λόγον, τὸν ὅποιον ἠξέεύτε.

— Μὰ τὸν Θεὸν, εἶπεν ὁ Βλονδῶ, ὁ Λάξ εἶνε τίμιος καὶ γενναῖος ἄνθρωπος! Ἐπιθυμῶ νὰ τὸν γνωρίσω καὶ νὰ παραδεχθῶ ὅ,τι θέλει. Τί λέγεις, Μαρσέλ;

— Θέλω ὅ,τι ἀποφασίσετε, ἀπήντησε. Κατὰ

βάθος δὲ ἠσθάνετο πολλὴν συμπάθειαν διὰ τὸν Λάξ ἂν καὶ ὀλίγον ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ταξιδίου τῆς θυγατρὸς του.

— Καλὰ, θὰ σκεφθῶμεν λοιπὸν μετὰ τὸ φαγητόν. Ὅπωςδὴποτε θέλω νὰ γνωρίσω τὸν Λάξ.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης, εἶπεν ὁ Μαρσέλ.

— Πρὸ πάντων, προσέθηκεν ὁ πλοίαρχος ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κ. Σπάρμαν, μὴ λησμονεῖτε τὴν ἐπισκευὴν τοῦ πλοίου μας.

— Ὅχι, ὅχι. Αὐριον τὸ πρωῒ θὰ ἦνε ἑτοιμον τὸ ὑλικόν.

— Σὰς εὐχαριστῶ καὶ πάλιν καὶ καλὴν νύκτα!

— Καλὴν νύκτα! Εἴμαι πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς σας.

— Λαμπρὸς τόπος! ἐπιθύριζεν ἀπερχόμενος ὁ Βλονδῶ, ὅστις ὅταν ἔπινε δύο φιάλας καμπανίτου, ἤθελε νὰ ἐναγκαλισθῇ, εἰ δυνατόν, ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος! λαμπροὶ ἄνθρωποι! περιποιητικοί!

XAVIER MARMIER

Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

Ἐπιταὶ συνέχισα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Α'

Μόνιμος στρατός. (Ἰανουάριος τοῦ 1876).

4 τάγματα πεζικοῦ (ἐκ 4 λόγων ἑκαστον)	1920 ἄνδρες.
2 ἵλαι ἱππικοῦ	240 »
17 πεδινὰ κανονοστοιχίαι	1490 »
5 ὄρειναι »	350 »
1 τάγμα μηχανικοῦ (ἄνευ τῶν βαθμολόγων ἀξιωματικῶν)	300 »
1 τάγμα γεφυροποιῶν	300 »
1 στρατιωτικὴ ἀκαδημία.	

Διευθυνσις τεχνικῶν κατασκευῶν τοῦ πυροβολικοῦ.

(Κραγιουεβάτζ) (établissements techniques):

1. Ὀπλοποιεῖον.
2. Χωνευτήριον ὀρειχαλκίων πυροβόλων καὶ σιδηρῶν βλημάτων.
3. Ξυλουργεῖον, κιλλιθαντοποιεῖον, ἀμαξοπηγεῖον, σφυροκοπεῖον, ἐργαστάσιον κατασκευῆς δερματίνων εἰδῶν, ἵπποσκευῶν, ζευγοσκευῶν, ἡμιονοσκευῶν κτλ., πρίων ἀτμοκίνητος κτλ.
4. Ἐργαστάσιον διὰ τὴν κατασκευὴν σωλῆνων μεταλλίνων φυσιγγίων πεζικοῦ, πυροσωλῆνων βλημάτων τοῦ πυροβολικοῦ.
5. Πυριτεχνουργεῖον 200 ἄνδρες.
6. Σχολεῖον μαθητευομένων τεχνιτῶν.
7. Πυριτιδοποιεῖον (Ἀστραγάρ).

Δύο μεγάλαι ἀποθήκαι πολεμικοῦ ὑλι-

κοῦ (Βελιγράδιον, Κραγιουεβάτζ), εἴκοσι καὶ μία ἀποθήκαι πυρίτιδος εἰς δεκατρία διάφορα σημεῖα τῆς χώρας.

1. ον Ζευγίται διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμοφοδίων.

2. ον Διάφοροι κλάδοι στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Ὀλικὴ δύναμις 5000 ἄνδρες μετ' ἀναλόγου ἀριθμοῦ ἵππων.

Εἰς τὴν δύναμιν ταύτην μόνον οἱ πυριτεχνουργοὶ καὶ οἱ μαθητευόμενοι τεχνῖται περιλαμβάνονται, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τεχνῖται τῶν τεχνικῶν κατασκευῶν τοῦ πυροβολικοῦ.

Σημείωσις.—Εἰς τὴν Οὐζίτζαν ὑπάρχει εἰδικὸν ἐργοστάσιον διὰ τὴν κατασκευὴν μαλλίνων σκεπασμάτων πρὸς χρῆσιν τῶν στρατ. νοσοκομείων, ὡς καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑποσαγμάτων τῶν ἵππων.

Β'

Στρατός κατὰ τὸ Ἦγ. Διάταγμα τῆς 12 Ἀπριλίου.

Ἡ Μοῖρα παρὰ τὸν Δρένον ποταμὸν πρὸς τὰ σύνορα τῆς Βοσνίας, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Βαλιεβορ.

- α. ον 13 τάγματα πεζικοῦ.
- β. ον 5 ἵλαι ἱππικοῦ.
- γ. ον Πυροβολικὸν ἀπαρτιζόμενον ἐκ 12 ὀρεινῶν καὶ 16 πεδινῶν τηλεβόλων.
- δ. ον 1 τάγμα μηχανικοῦ. Μία πλήρης γεφυροσκευή.
- ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 ὀρεινὰ τηλεβόλα.
- ς. ον Ὀρισμένος ἀριθμὸς ἱατρῶν, φαρμακοποιῶν, κτηνιάτρων, νοσοκόμων, κλινῶν, ζευγιτῶν, διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμοφοδίων, τῶν σιτίων, τῶν σκευῶν, κτλ., κλιβανοποιῶν, ἀρτοποιῶν, τηλεγραφετῶν καὶ ταχυδρόμων.

Β* Μοῖρα παρὰ τὸν Δυτικὸν Μοράβαν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Τζατζάκ.

- α. ον 13 τάγματα πεζικοῦ.
- β. ον 5 ἵλαι ἱππικοῦ.
- γ. ον Πυροβολικὸν ἐξ 24 πεδινῶν καὶ 8 ὀρεινῶν τηλεβόλων.
- δ. ον 1 τάγμα μηχανικοῦ.
- ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 ὀρεινὰ τηλεβόλα.
- ς. ον Ὡς ἡ προηγουμένη Μοῖρα, πρὸς δὲ 1 λόχος γεφυροδοποιῶν.

Γ* Μοῖρα παρὰ τὸν Νότιον Μοράβαν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Κιουπρί.

- α. ον 12 τάγματα πεζικοῦ.
- β. ον 5 ἵλαι ἱππικοῦ.
- γ. ον Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.
- δ. ον Τάγμα μηχανικοῦ.
- ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.

ΤΟΜΟΣ Β'—1876.

ς. ον Ὡς ἡ προηγουμένη Μοῖρα, με γεφυροσκευὴν διὰ δύο γεφύρας.

Ἡ Μοῖρα πρὸς τὸν Τιμόκ ποταμὸν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Ζαϊτσάρ.

- α. ον 13 τάγματα πεζικοῦ.
 - β. ον 5 ἵλαι ἱππικοῦ.
 - γ. ον Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.
 - δ. ον 1 τάγμα μηχανικοῦ.
 - ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.
 - ς. ον Τὰ λοιπὰ ὡς ἀνωτέρω, με μίαν μικρὰν γεφυροσκευήν.
- Ἡ Μοῖρα πρὸς τὸν Δούναβιν, ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Ποζαρεβάτζ.
- α. ον 14 τάγματα πεζικοῦ.
 - β. ον 6 ἵλαι ἱππικοῦ.
 - γ. ον Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.
 - δ. ον 1 τάγμα μηχανικοῦ.
 - ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.
 - ς. ον Ὡς τ' ἀνωτέρω.

ΣΤη Μοῖρα κατὰ τὴν Σουμαδιαν (κέντρον τῆς Σερβίας), ἔχουσα ἔδραν Ἀρχηγείου τὸ Κραγιουεβάτζ.

- α. ον 15 τάγματα πεζικοῦ.
- β. ον 7 ἵλαι ἱππικοῦ.
- γ. ον Πυροβολικόν. 24 πεδινὰ τηλεβόλα.
- δ. ον 1 τάγμα μηχανικοῦ.
- ε. ον Πυροβολικὸν ταξιαρχιῶν. 12 πεδινὰ τηλεβόλα.
- ς. ον Τὰ λοιπὰ ὡς ἀνωτέρω.

Κατὰ τὸν ἀνωτέρω ὀργανισμόν τῆς 12 Ἀπριλίου ἀπαιτοῦνται 60 ἀξιωματικοὶ τῶν Γενικῶν ἐπιτελῶν. Δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν στρατὸν εἰμὴ μόνον 24.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

	Τάγματα Πέζικοῦ	Ἴλαι ἱππικοῦ	Πυροβόλα	Πεδινὰ ὀρεινὰ	Μηχανικοῦ
Α' Μοῖρα	13	5	46	24	1
Β' Μοῖρα	13	5	24	20	1
Γ' Μοῖρα	12	5	36	—	1
Δ' Μοῖρα	13	5	36	—	1
Ε' Μοῖρα	14	6	36	—	1
ς' Μοῖρα	15	7	36	—	1
	80	33	184	44	6

Στρατός συμπληρωθεὶς κατὰ τὴν κινητοποίησιν (mobilisation) καὶ ἐνισχυθεὶς μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου. Συνεχοῦς τὴν 19 Ἰουλίου 1876.

ΠΕΖΙΚΟΝ

120 τάγματα πεζικοῦ ὀνομαστικῆς ἀνδρ. ὀργανικῆς δυνάμεις 120,000
Ἐθελονταὶ Σέρβοι καὶ Βούλγαροι 12,000

ἱππικόν

32 ἵλαι. Πραγματικὴ δυνάμις 3,200

Ἐκ μεταφορᾶς 135,200

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Παρατάξεις:

24 κανονοστοιχίαι πεδιναί (τῶν 12 καὶ τῶν 4 λιτρῶν), ἐξ 8 τηλεβόλων ἐκάστη. Πυροβόλα ῥαβδ.	192
21 κανονοστοιχίαι (τῶν 4 λιτρῶν) ἐλαφραί (τῶν ταξιαρχίων), ἐκ τεσσάρων πυροβόλων ἐκάστη	84
9 ὄρειναι, ἐκ τεσσάρων πυροβόλων ἐκάστη	36
	312

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ

Θέσεων:

Διαφόρων ὀγκῶν καὶ διαφόρων συστημάτων διὰ τὴν ἐξόπλιν τῶν ὁχυρωτικῶν ἔργων

250 ἕως 300

ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ

6 τάγματα καὶ λόχοι γεφυροποιῶν 3,000

144,700

Οἱ ἀκόλουθοι τοῦ στρατοῦ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν πολεμοφοδίων, τῶν σκευῶν τῶν σιτιῶν, φορητῶν νοσοκομείων, καὶ οἱ διὰ τ' ἀρτοποιεῖα, νοσοκομεῖα κτλ. ὑπελογίσθησαν ἐπακριβῶς, ἢ δ' ἀναλογία τῶν διαφόρων τούτων ἀπαρτιτῶν κλάδων τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὁμοῦ λαμβανομένων εἶναι 23 ἐπὶ ἑκατὸν μαχίμων. Οὕτως ἔξομεν

100 : 23 : : 145,000 : X καὶ X = 33,350 στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους, οἵτινες ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσιν καὶ διαχειρίσιν αὐτῶν 25,000 τετράτροχα ὀχήματα συρόμενα ὑπὸ δύο ἵππων ἢ καὶ δύο βοῶν, ὡς καὶ 5,000 σαγματοφόρους ἵππους.

Τεχνίται τῶν τεχνικῶν καταστημάτων τοῦ πυροβολικοῦ 500
Ἔργαται ὡς καὶ ἐργάτιδες καὶ κατὰ δίκην διὰ τὴν κατασκευὴν φυσιγίων 500
Ῥάπται, κατὰ δίκην ῥάπται καὶ ῥάπτριαι διὰ τὴν κατασκευὴν στρατιωτικῶν ἐνδυμασιῶν 1000

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Μαχίμοι 144,700

Στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι 35,350

180,050

Εἰς τούτους δὲ δὲν συμπεριλαμβάνονται οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες καὶ ὑπάλληλοι, ὡς καὶ οἱ τῶν πόλεων νυκτοφύλακες καὶ τελωνοφύλακες, οἵτινες ἐν Σερβίᾳ ἔχουσι στρατιωτικὸν ὄργανισμὸν.

ΠΛΑΝΟΣ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
Λοχαγεὺς τοῦ Πυροβολικοῦ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

Ἡ φύσις εἶχε προικίσει ἀφθόνως τὸν κόμητα Καποδίστριαν διὰ τῆς πνευματικῆς ἐκείνης εὐκινῆς καὶ γοργότητος, ἥτις ἰδιάζει εἰς πάντας τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, καὶ οὐδεὶς ποτε δύναται ν' ἀρνηθῇ, ὅτι ἔπραξε πᾶν τὸ κατ' αὐτὸν, ὅπως ἀναπτύξῃ τὰ δῶρα ταῦτα. Τὴν ἔλλειψιν μεγάλῃς παιδεύσεως κατ' ὅρου νὰ ἀναπληροῖ δι' ἐνδελεχοῦς ἀναγνώσεως καὶ ἀσυνήθους μνήμης, ἥτις εἶχε πρόχειρον πάντοτε λόγιόν τι ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων χρόνων. Ἐγγραφε μὲν δυσκόλως τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλ' ἐλάλει αὐτὴν ὁμῶς εὐχερῶς καὶ ταχέως. Ὅσακις ἐστερεῖτο ἐπιχειρημάτων, κατέφευγεν εἰς ἀξιώματα· πολλάκις δὲ τοῦ αἰσθήματος ἢ θερμότητος συνεκάλυπτε τὴν ἑλλειψιν πεποιθήσεως· τούναντίον ὁμῶς κατεῖχε τὴν ὑπέροχον ἐκείνην κοινωνικὴν εὐστοχίαν καὶ σύνεσιν, ἣν παρέχει ἡ ἐν αὐλαῖς ἀναστροφή, τὸ πανταχοῦ σπάνιον προτέρημα τοῦ ἐν δέοντι σιγῇ καὶ ἀκούειν, καὶ πρὸ παντὸς ἀπίστευτον δεξιότητα νὰ προσαρμόζῃ τὴν ὁμιλίαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, λαλῶν μὲν εἰς τὸν χωρικὸν περὶ τοῦ ποιμνίου του, εἰς τὸν ἱερέα δὲ περὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸν πεπαιδευμένον περὶ τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, καὶ εἰς τὰς κυρίας περὶ ποιήσεως. Ἐν γένει ἐγνώριζεν ὁ Καποδίστριας νὰ κολακεύῃ λεπτότατα τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐννοῶν δὲ, πόσον σπουδαῖον εἶνε τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ὅτι πολλάκις ἐν εὐκαίρῳ σεβαστότερον εἶνε κοινόν τι φόρεμα ἢ στολὰ καὶ παράσημα, ἐφαίνετο ἐν ἀπλουστάτῃ ἐνδυμασίᾳ περιπατῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Ναυπλίου, καὶ μόνον αὐτοῦ κόσμημα φέρων τὸ κυανοῦν περιλαίμιον, ὅπερ εἶχε κεντήσει αὐτῷ ἡ κυρία Ἐὐνάρ. Μόνον δὲ κατὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ὁδοιπορίαν τοῦ ἀπεφάσισε νὰ φορέσῃ στολὴν, ἀφοῦ συνεβούλευσε τοῦτο ὁ Κολοκοτρώνης, παρατηρῶν αὐτῷ, ὅτι ὁ λαὸς ἐγονυπέτει ἐνώπιον τοῦ προηγούμενου ἱππέως, ὃν ἐξελάμβανεν ὡς Κυβερνήτην ἕνεκα τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ ἀναβολῆς. Ἐν Ναυπλίῳ κατῴκει πενιχρὸν οἰκίσκον, σκοτεινὴν ἔχοντα τὴν αὐλὴν καὶ ξυλίνην τὴν κλίμακα· οὐδεμία δὲ ἴσατο πρὸ αὐτοῦ φρουρὰ, ὡς ἂν ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ ἦν ἡ καλλίστη προσασίᾳ τοῦ Κυβερνήτου. Τὸ κύριον κόσμημα τῆς πρὸς ὑποδοχὴν αἰθούσης τοῦ ἀπετέλει ὁ ἥλιος· κυκλικόν τι δὲ ἀνάκλιντρον καὶ ἐν γραφεῖον ἦσαν τὰ μόνα τῆς ἐπιπλα. Εὐχαρίστως, ἐλάλει ὁ πρῶν ὑπουργὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου περὶ τοῦ λιτοῦ αὐτοῦ βίου. Πῶς εἶνε δυνατόν, ἔλεγε, νὰ τραπῶ εἰς τὴν πολυτέλειαν, ὅταν ἡ Ἑλλάς καταστρέφεται σχεδὸν ἐκ τῆς παντελοῦς τῆς πενίας; Οὕτω δὲ καὶ ἡ διαίτα αὐτοῦ ἦν ἀπλουστάτη. Ὅ,τι ἀπαύστως ἐφώνει πρὸς τοὺς Ἕλληνας: «τὰν σκάφαν σκάφαν, καὶ τὰν μάζαν μάζαν» ἐφαίνετο θέλων εἰς ἑαυτὸν πρῶτον νὰ ἐφαρμόσῃ. Ἐν μέσῳ

λαοῦ ὀλιγαρχοῦς ἔζη καὶ αὐτὸς ὀλιγαρχέστατος, διὰ πολλῆς ἔχων φροντίδος, πῶς ν' ἀναπληρώσῃ διὰ νηφαλιότητος καὶ τακτικοῦ βίου τὰς ἀδυναμίας τῆς κράσεώς του. Οἱ ἀναταμόντες τὸ πτωμά του ἱατροὶ εὗρον ἐν αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς βαθὺ γῆρας ἀπαιτούμενα.

«Οὐδέποτε ἐν νεότητ' εἰς τὸ αἷμά μου»

ἡδύνατο νὰ εἴπῃ καυχώμενος ὁ Κυβερνήτης

«Ἐμὶξα πίνων πυρετοῦ ἐρεθισμοῦ·
«οὐδέποτε μ' ἀναίσχυντον τὸ μέτωπον
«ἐδίωξα τὴν νόσον κ' ἐξασθένωσιν.
«Οὕτω τὸ γῆρας εἶνε δι' ἐμὲ χειμῶν
«δρῶσάδης, ἀναψύχων, ὅχι παγερός.»

Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδιאלλακτότατοι τῶν πολεμίων του δὲν ἐτόλμων νὰ προσβάλλωσι τὴν καθαρότητα ταύτην τοῦ ιδιωτικοῦ του βίου. Μετὰ τῆς ἀπλότητος δὲ καὶ νηφαλιότητος τοῦ ἀνδρὸς συνεδέετο τὸ φειδωλὸν ἐκεῖνο καὶ οἰκονόμον πνεῦμα, ὅπερ πρῶτότατα ἤδη διεβόησαν ὡς φιλαργυρίαν οἱ ἐχθροὶ του. Ἀλλ' ἡ φειδωλία τοῦ κόμητος δὲν ἦτο κενὴ μόνον καὶ ἐγωϊστική. Ἐδείκνυτο πάντοτε συμπαθὲς πρὸς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, οἰκτίρμων δὲ πολλάκις μέχρις ἀδυναμίας, ὥστε νὰ βοηθῇ καὶ τοὺς ἀναξίους συνδρομῆς. Τούναντίον δὲ μετὰ πολλῆς εὐστοχίας ἐπεχειρεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν δημοσίων καὶ πατριωτικῶν σκοπῶν. Χαρμόσυνον προὔξεν ἡ ἐκπληξὴν, ὅτι ἀπεποιήθη τὴν ψηφισθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως ἀντιμισθίαν, ὅτι δὲν ἐφείσθη τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας, προκειμένου περὶ ἀγαθῶν καὶ πατριωτικῶν σκοπῶν, ὅτι ἀνέλαβε τὴν ἰδίαν δαπάνην ἐκπαίδευσιν νέων ἀπόρων ἑλλήνων, καὶ μετέσχεν ἐκ τοῦ γλίσχρου βαλάντιου τοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς τραπέζης καὶ τῆς ἐν Σύρῳ ἀσφαλιστικῆς εταιρίας. Ὡς ποτε ὁ μέγιστος τῆς ἀρχαιότητος πολιτικός, ἡδύνατο εὐθαρσῶς νὰ προκαλέσῃ τοὺς ἐναντίους του, ἀνέτολμων νὰ ἐπιβρίψωσιν αὐτῷ τὸ ἐθνικώτατον πάντων τῶν ἐλαττωμάτων, τὴν τοῦ χρήματος κατάρχησιν. Ἐπιμελῶς δ' ἀπέφευγε νὰ παράσχῃ τροφὴν εἰς τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ἐκαρπούτο δῆθεν τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ θέσιν, ὅπως ἐκμεταλλεῖται τὸ κράτος, καὶ βαθύτατα ἐλύπει αὐτὸν ἡ ἰδιοτέλεια τῶν ἐπισήμων ἑλλήνων.

Ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγανάκτησις τοῦ Κυβερνήτου ἐπὶ τῇ ἐκμεταλλεύσει τοῦ κράτους καὶ τῶν μικρῶν ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐγέννησαν αὐτῷ προθέσεις σωστικὰς, ὧν ὁμῶς, ἐννοεῖται, δὲν ἐπεφυλάσσετο αὐτῷ ἡ ἐκτέλεσις. Ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ σωτήριος ἀπόφασις τῆς διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1834 προσεπάθησε νὰ πείσῃ τοὺς Γερουσιαστάς, ὅπως ψηφίσωσι νόμον περὶ διανομῆς τῶν ἐθνικῶν γαιῶν. «Ἐνα ἄρθρον περὶ Βολιβάρ», εἶπεν αὐτοῖς, κρατῶν φύλλον ἐφημερίδος, «μοῦ ἔδωκεν αἰτίαν νὰ σᾶς κρᾶζω· ὀκνεύετε εἰς τὸ νομοσχέδιον περὶ διανομῆς γῆς, διότι δὲν θέλετε τὴν διανομὴν, ὅπως τὴν ἔχω, διότι δὲν ἀγαπᾶτε τὴν ἰσότητά. Θέλετε ἡ διανομὴ νὰ καταβαίνῃ

ἀπὸ τοὺς μεγάλους εἰς τοὺς μικροὺς, ἐνῷ τὸ σχέδιόν μου ἀποβλέπει τὸρα τοὺς μικροὺς. Θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ δική σας ἀράδα· ἐνεργεῖτε, ἐνεργεῖτε, ὅσον εἶμαι ζωντανός· ἡμπορεῖ νὰ ἔλθῃτε μίαν ἡμέρα, καὶ νὰ μ' εὗρῃτε κρῦο κουφάρι. Θὰ ἔλθῃ ἄλλος (βασίλευς, ἐννοεῖται), μὲ τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἔχετε τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξηγησθε καθὼς μ' ἐμέναι. Εἰς αὐτὸν θέλω νὰ σᾶς παραδώσω ὡς ἐλεύθερα καὶ λογικὰ ὄντα, τουτέστιν ἰδιοκτῆτας.»

Κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ διὰ τῆς Πελοποννήσου ὁδοιπορίαν ἐφθασεν ὁ Κυβερνήτης πλησίον τοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

«—Ποῦ θὰ καταλύσωμεν ἀπόψε;» ἠρώτησε τὸν πάριππον στρατάρχην τῆς Πελοποννήσου.

«—Εἰς τοῦ Δεσπότη.

«—Πρέπει λοιπὸν νὰ φροντίσω, ἐπανέλαβε μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν, νὰ πληρωθῶσιν ὅλα τὰ ἔξοδα.

«—Ποῖα ἔξοδα; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

«—Τῆς τροφῆς μας, τῆς τροφῆς τῶν ἀλόγων, καὶ καθεξῆς.

«—Καὶ ποῖος, ὑπερεξοχώτατε, πληρώνει τοιαῦτα ἔξοδα; Ὁ Δεσπότης μάλιστα εἶνε ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὴν καλὴν βοῦκαν, καὶ θὰ ἔχῃ πολλὰ καὶ καλὰ φαγητὰ νὰ μᾶς δώσῃ.

«—Δὲν τὰ πληρώνετε σεῖς, ἀνεφώνησεν ὀργίλως ὁ Κυβερνήτης, καὶ διὰ τοῦτο παραπονεῖται ἐξ αἰτίας σας ὁ λαός.

«—Καὶ τί ἔχει νὰ κάμῃ, ὑπερεξοχώτατε, ὁ λαὸς μὲ τὸ φαγητὸν τοῦ Δεσπότη;

«—Τί ἔχει νὰ κάμῃ; ἀνέκραξεν ἐντόνως ὁ Κυβερνήτης, προσβλέψας βλοσυρῶς τὸν ἐρωτήσαντα. Μόλις αὐριοῦ θ' ἀναχωρήσωμεν καὶ θὰ ῥίψουν ἔρανον εἰς τοὺς χωρικοὺς διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ Κυβερνήτου, καὶ τὸ χειρότερον θὰ τὰ συνάξουν διπλᾶ. Οὕτω πῶς εἴθε συνειδησμένοι σείε.

«—Ἡξέυρεις πῶς τὸ πάγει ἡ ὑπερεξοχότης σου; εἶπε γελῶν ὁ Κολοκοτρώνης. Μίαν φορὰν ἐπεσ' ἕνας ποντικός μέσα εἰς ἕνα πιθάρι λάδι κ' ἐπνίγηκεν. Ὁ οἰκοκύριος τὸν εὗρε μετὰ δύο ἡμέρας, κ' ἐνῷ τὸν ἀνέσυρεν, ἐφώναζεν ἡ οἰκοκυρά: Πρόσεχε μὴ στάξῃ ἡ οὐρά του καὶ βρωμίσῃ τὸ λάδι.»

«—Δὲν ἐννοῶ ποῖαν σχέσιν ἔχει ὁ μύθος σου μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ Δεσπότη, εἶπεν ἀδημονῶν ὁ Κυβερνήτης.

«—Μεγάλην, ὑπερεξοχώτατε· διότι, εἴτε πληρώσωμεν, εἴτε δὲν πληρώσωμεν, ὁ Δεσπότης θὰ συνάξῃ τὰ γρόσια. Τὰ ἐδικά μας τὰ ἔξοδα εἶνε τὸ λάδι τῆς οὐρᾶς τοῦ ποντικοῦ.»

Ὁ Καποδίστριας οὐδὲν ἀπήντησε, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐπλήρωσε μέχρι λεπτοῦ τὰ δαπανηθέντα. Ἐν τοιαύταις στιγμαῖς ἡσθάνετο βεβαίως, ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ θεραπεύσῃ τὰ βαθέως ἐρριζωμένα κακὰ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ νὰ πείσῃ τοὺς περὶ αὐτὸν πεπρωμένους ἄρματωλους, ὅτι

1. Ὁ διάλογος οὗτος ἐλήφθη ἐκ τῶν Ἱστορ. Ἀναμν. τοῦ κ. Ν. Δραγοῦμη.

τὸ κράτος δὲν εἶχε προορισμὸν νὰ θεραπεύῃ τὰς ἰδιωτικὰς αὐτῶν ὀρέξεις. Ἐπετρέπετο δ' ἀληθῶς αὐτῶ νὰ αἰσθάνηται τινὰ ὑπερφάνειαν, ὥσπερ παρὰβῆκεν ἐαυτὸν πρὸς τοὺς χριστιανούς ἐκεί-
 νους πασσάδες.

Ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἐσπέρας παρὰ τὸ γραφεῖον αὐτοῦ καθήμενος, ἀναίσθητος ὅλως ἐφαίνετο ὁ κόμης πρὸς τὰς διασκεδάσεις, δι' ὧν ἄλλος τις ἄρχων ἤθελεν ἀρτύσει τοὺς κόπους τῆς ἀρχῆς. Αἱ σοβαρὶ καὶ δημόσιαι ἀσχολήσεις του εἶχον ἀληθῶς καταπνίξει τὸ αἷμα του καὶ τὰ πάθη του, ξένος δὲ καὶ ἀπρόσιτος ἦτο πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν καὶ παρεκτροπὴν.

Ἐνῶ δὲ ἡ ἀπλότης καὶ τὸ ἄμωμον τοῦ ἰδιω-
 τικοῦ αὐτοῦ βίου ἦσαν πρόσφοροι νὰ γεννήσωσι τὸν πρὸς τὸν Κυβερνήτην θαυμασμὸν ἕν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ, ἠῶξεν ἔτι οὗτος τὴν ἀπ' αὐτῶν ἐντύπωσιν, συμμορφούμενος πιστῶς πρὸς τοὺς τύπους τῆς καθεστῶσης θρησκείας, εὐλαβῶς τὰ θρησκευτικὰ νόμιμα ἐπιτελὼν καὶ ἐνδελεχῶς τοῦτο ἐπιδεικνύμενος. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πολιτικῇ ἀνεμίγνυε τύπους θρησκευτικούς, ἡ δὲ τῆς Θεῆς Προνοίας ἐπίκλησις εἶνε στερεότυ-
 πος ἐν ταῖς ἐπισήμοις αὐτοῦ ἐπιστολαῖς καὶ ὁμιλίαις. Κατ' αὐτὰ ἦδη τῆς νεότητός του τὰ ἔτη συνέδεσαν λεπτοὶ ἀλλ' ἰσχυροὶ δεσμοὶ τὴν εὐσεβῆ ἄνδρα καὶ τὸν πολιτικόν. Ἡ πρὸς τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν διάστασις, ἣν πανταχοῦ ἐκέρυσεν ὁ Κυβερνήτης, ἦν πρὸ παντὸς διάστασις πρὸς τὰς ἀντιθρησκευτικὰς ἰδέας τοῦ 1789. Οὕτω δὲ ὁ Καποδίστριας εἶνε εἰς τῶν ἐξοχωτάτων πολι-
 τικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐν πάσῃ σχεδὸν εὐρωπαϊκῇ αὐλῇ διεκρίθησαν ἀπὸ τῆς παλινρθώσεως διὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάσεως τοῦ πνεύματός των. Βίς τὴν ἐκκλησιαστικοπολιτικὴν ταύτην διάθεσιν πε-
 ριέβαλεν αἰγλήν ἐπιχάριτος ἀλλὰ σκοτεινῆς καὶ ἀσαφοῦς θρησκομανίας ἡ ἀναστροφή τοῦ κό-
 μης πρὸς τὴν κυρίαν Κρύδενερ, τὸν Βάδερ καὶ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον. Βραδύτερον δὲ προσετέθη καὶ ἡ ἐπιδράσις τῆς αὐστηρίας ἀλλὰ ψευδευλαβούς κοινωνίας ἐν Γενεύῃ. Οὕτω παραδο-
 ξότατα συνεφύθησαν εἰς ἐν τὰ διάφορα στοιχεῖα: πολιτικῇ, μυστικισμὸς, καλβινιστικὴ καὶ ἀνατο-
 λικὴ πρὸς τοὺς τύπους εὐλάβεια. Ὅπως δὴ ποτε ὅμως καὶ ἂν κρίνῃ τις περὶ τοῦ κράματος τούτου, ἀναντίρρητον εἶνε, ὅτι ἡ εὐλάβεια, ἡ τοῦλάχισ-
 στον ἡ αὐστηρὰ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν καθήκοντων, ἦν σπουδαϊκότατον ἀπαιτούμενον δι' ἄνδρα θέλοντα νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Καθότι, πλὴν τῆς γλώσσης καὶ τῶν δημο-

1. Διάσημος διὰ τῆς θρησκομανίας καὶ θεοπληγίας αὐτῆς καταστάσις γυνή, πολλὰ δὲ παλοῦσα ἐνεκα τῶν προσηλυτι-
 κῶν αὐτῆς ἐνεργειῶν, καὶ ἀποθανοῦσα ἐξηκοντοετὶς τὸ 1824. Σημ. τ. Μετ.

2. Ὁνομαστὸς φιλόσοφος, ἡ κάλλιον εἰπεῖν θεόσοφος τῆς Γερμανίας, τὴν οὐκτολογίαν κατ' ἀρχὰς σπουδάζας καὶ εἰς ταύτην ἀσχοληθεὶς, εἶτα δὲ, μετῴκισεν ἤδη, τραπείας ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν. Ἐγεννήθη τὸ 1765, ἀπέθανε δὲ τὸ 1811. Σημ. τ. Μετ.

τικῶν θεσμῶν τῶν ἑλλήνων, ὁ κληρὸς ὑπῆρξεν ἡ συντηρητικὴ δύναμις, ἥτις ἐπὶ μακράκινα δου-
 λαίαν προϋφύλαξε τοὺς ἑλλήνας ἀπὸ τῆς διασπά-
 σεως καὶ τοῦ ὀλέθρου.

Ὁ Καποδίστριας ἦν βεβαίως κοινωνικὸς ἀνὴρ εὐαρεστότατος τοὺς τρόπους, πνευματώδης καὶ προσηνής, προσωπικῶς ἄμωμος, ἀπλοῦς δὲ καὶ νηφάλιος τὴν δίαιταν, καὶ ἄψογος τὸν βίον ἦν δὲ πρὸς τοὺς ἀνάμεικτους ἐργάτας καὶ διπλω-
 μάτης τέλειος. Ἐκ τῶν δύο δὲ κατηγοριῶν, εἰς ἃς διακρίνει τὸν διπλωματικὸν κόσμον ὁ ἀρχι-
 γραμματεὺς τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἦτοι τῆς μεγάλης δυνάμεως τῶν «Θερυόντων ὕδνα καὶ μεγαλοσταύρους» καὶ τῶν ὀλίγων διπλωματῶν, οἵτινες διάθεσιν ἔχουσι νὰ ἐργασθῶσιν ἀληθῶς ὑπὲρ τῆς πολιτείας, καὶ πιστῶς τὰ ἑαυτῶν κα-
 θήκοντα ἐκπληροῦντες «τιμὴν αὐτῶν λογίζονται νὰ ἦνε τὰ μισητότατα πάντων πρόσωπα,» ὁ Κα-
 ποδίστριας δὲν ἀνῆκε βεβαίως εἰς τοὺς πρώτους. Εἰργάζετο ἀκαμάτως, καὶ οὐδὲ ὅπως εἰς ὑλικὴν ἀμοι-
 βὴν ἀποβλέπων, οὐδενὸς δὲ ὑπολείπετο κατὰ τὴν δεξιότητα καὶ τὴν γραφικὴν εὐχέρειαν. Ἀλαζών τις φιλοδοξία, ἣν οὐδέποτε δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὁ ὄχλος, κατεῖχε καὶ ἐξωγόνει αὐτόν. Ἡγάπα τὴν πατρίδα του ἂν δ' ἐσφάλη κατὰ τὴν ἐκλο-
 γὴν τῶν μέσων, μομφῆς ἀξία εἶνε ἡ κρίσις του, οὐχὶ δὲ τὸ φρόνημά του.¹

ΠΕΡΙ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ

Μετάφρασις Ν. Δ. Λεβιδίου.

Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου πάντοτε ὁ ἄνθρωπος ἔτρεφεν εἰδός τι σεβασμοῦ πρὸς τὰ γηραιότατα δένδρα. Καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς, εἰς οὓς πολλὴν ἐντύπωσιν ἐπροξέ-
 νουν τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα δένδρα, ἅτινα δυνά-
 μεθα νὰ ὀνομάσωμεν βασιλεῖς τῶν δασῶν, συ-
 νείζον νὰ λατρεύωσιν αὐτὰ· οἱ δὲ ἄγριοι τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον, ἀ-
 ναρτῶσι τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν αὐτῶν ἀπὸ τῶν κλάδων δένδρων θαυμαστῶν ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας· καὶ οἱ Γαλάται, κάτοικοι τῆς ἀρχαίας Γαλλίας, τέλος ἐξετέλουν τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ὑπὸ τὴν σκιὰν ἀρχαίων δρυῶν, ὅπως κατόπιν οἱ βα-
 σιλεῖς τῶν Φράγκων, οἵτινες ἦσαν ἀπλουστάτων ἡθῶν, συνείζον ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιὰν νὰ δικάζωσι τοὺς ὑπηκόους.

Καὶ τί ὠραιότερον ἀληθῶς, τί μεγαλοπρεπέ-
 στερον δένδρου παλαιοῦ, ἀλλὰ καὶ πλήρους ζωῆς συγχρόνως, ὅπερ ἀνυψοῖ ὑπερφάνως τὸν στερεὸν αὐτοῦ κορμὸν, τὸν ἐστεμμένον ὑπὸ πυκνῶν φύλλων; Δὲν εἶναι τάχα τὸ τοιοῦτο δένδρον ἐκ τῶν ἀξιοθαυμάστων ἔργων τῆς φύσεως, ἐνώπιον τῶν ὁποίων τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ἔχουσι τι τὸ ἄχαρι, τὸ ἄψυχον, τὸ προσωρινόν;

1. Μέρος δεῦτερον τῆς ὑπὸ Καρόλου Μενδελσῶνος Βαρ-
 θολοῦ ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Μετάφρασις Ἀγγ. Βλάχου.

Ἀλλὰ καὶ οὐδὲν τῶν ἔργων τῆς ἐνοργάνου φύσεως ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ μένῃ τόσον ἐκπληκτος ἐνώπιον τῆς ἰδέας τοῦ χρόνου, ὅσον τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα δένδρα, ὧν οἱ κλάδοι ἐξή-
 πλωσαν τὴν σκιὰν ἐπὶ πολλῶν γενεῶν ἀνθρώ-
 πων. Τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀκίνητον ἐκεῖνο δένδρον ἔχει τι τὸ μυστηριώδες καὶ τὸ ἐλκύνον τοὺς ὀφθαλμούς· οὐδέποτε ἠννόησα ζωηρότερον τὴν συντομίαν τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, εἰμὴ ὅταν κατ' ἔτος, ἐν καιρῷ τοῦ ἔαρος, παρετήρουν τὴν φύσιν, κοσμοῦσαν πάντοτε μὲ νέα πλήρη ζωῆς φύλλα πελώριον δένδρον, ἐνῶ ἡ ζωὴ ἡμῶν κατ' ἔ-
 τος γίνεται ἀσθενεστέρα. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι τὰ μνημεῖα, ἅτινα κατασκευάζονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, διασφύονται πλείονος ἢ τὰ δένδρα χρόνον· δὲν ἐμψυχοῦνται ὅμως τὰ μνη-
 μεῖα ταῦτα ὑπὸ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἐμψυ-
 σᾷ καὶ ἐμπνέει ἡ φύσις. Τὰ ὅρη ἐπίσης παρέ-
 στησαν μάρτυρες καὶ θεαταὶ τῶν μεταβολῶν πολλῶν αἰώνων· ἀλλὰ καὶ τὰ ὅρη δὲν ἔχουσι τὴν ἰδιότητα ἐκείνην, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας νὰ δυνηθῶ-
 μεν νὰ ἐλθωμεν εἰς συνάφειαν καὶ συνεννόησιν μετ' αὐτῶν.

Τὰ μνημεῖα λοιπὸν καὶ τὰ ὅρη εἶναι μὲν ἀρ-
 χαῖα, ἀλλὰ καὶ νεκρά. Τὸ δένδρον ὅμως ἀ-
 πεναντίας, ὡς καὶ τὸ ἄνθος, εἶναι τις ὑπαρξίς ζωῆς καὶ βλέπουσα ἡμᾶς. Πολὺ πρὶν ἢ ἡμεῖς γεν-
 νηθῶμεν, τὸ δένδρον ἐκεῖνο ὑφίστατο καὶ εἶχεν ἰδεῖ τοὺς πρὸ ἡμῶν αἰῶνας. Πλείστοι πρὸ ἡμῶν, αὐτοὶ οἱ πρόγονοι, διέβησαν παρὰ τοὺς πόδας ἐ-
 κείνου· ὅταν δὲ ἀποθάνωμεν, αὐτὸ τοῦτο τὸ δένδρον, ἀκίνητον καὶ σιωπηλὸν ὅπως σήμερον, θέλει ἀνθεῖ κατὰ τὸ ἔαρ, νέει δὲ γενεαὶ θέλου-
 σιν ἔλθει νὰ διασκεδάσωσιν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐ-
 τοῦ, ὡς καὶ ἡ ἰδική μας.

Οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἐπίστευον, ὅτι δένδρα τινὰ ζῶσιν αἰωνίως· ὁ Πλίνιος π. χ. καὶ ὁ Τάκιτος βεβαιοῦσιν, ὅτι αἱ δρυὲς εἰσὶν ἀθάνατοι· οὐδέ-
 ποτε, λέγει ὁ πρῶτος, ἐκτύπησε πέλεκυς τὰ με-
 γάλα ταῦτα δένδρα, ἅτινα εἶναι τόσον ἀρχαῖα, ὅσον καὶ ὁ κόσμος, ἀπολαμβάνουσι δεῖδους τι-
 νὸς ἀθανασίας ὡς ἐκ μυστηρίου ἀνεξηγήτου.

Ὅσω δὲ παράδοξοι καὶ ἂν φαίνονται ἡμῖν αἱ τοιαῦται ἰδέαι τῶν ἀρχαίων περὶ τῶν δέν-
 δρων τούτων, ἡ νεωτέρα ἐν τούτοις ἐπιστήμη, κατόπιν παρατηρήσεων ἀναμφισβητήτων, ἐπι-
 κυροῖ ὅσα οἱ ἀρχαῖοι εἶχον μαντεύσει.

Πρὸ ἐνὸς λοιπὸν περίπου αἰῶνος τυχαία τις περίστασις ἔδωκεν ἀφορμὴν, ὅπως γνωστῇ ὁ ἀ-
 κριβὴς τρόπος τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς τῶν δένδρων. Καὶ ἡ περίστασις αὕτη εἶναι ἡ ἐξῆς.

Ὁ περίφημος φυσιολόγος Ἀδανσων εὗρεν ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου τεράστιόν τι δένδρον, καλούμενον βαοβάβ, δι' οὗ ἐλύ-
 θη τὸ ἐπὶ πολὺν χρόνον μυστηριώδες ζήτημα περὶ τῆς μακροβιότητος τῶν δένδρων. Ἀφοῦ λοι-

πὸν κατέρριψαν τὸ δένδρον τοῦτο, ὁ Ἀδανσων ἀνεκάλυψεν ἐντὸς τοῦ κορμοῦ ἐπιγραφὴν δια-
 τηρουμένην ἀκεραίαν, ἣν ἄγγλοι ναῦται εἶχον χαράξει ἐπ' αὐτοῦ πρὸ τριῶν αἰώνων. Ἡ ἐπι-
 γραφή εἶχε καλυφθῇ ὑπὸ παχυτάτου κορμοῦ ξύλου. Τότε ὁ φυσιολόγος, ἀφοῦ ἠρίθμησε τὰ διάφορα στρώματα τοῦ παχέως φλοιοῦ, ἀπὸ τοῦ πρώτου στρώματος μέχρι ἐκείνου, ἐφ' οὗ εἶχε χα-
 ραχθῇ ἡ ἐπιγραφὴ, εὗρεν, ὅτι τὰ στρώματα ἦ-
 σαν τόσα, ὅσα ἔτη εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς χρο-
 νολογίας τῆς ἐπιγραφῆς μέχρι τῆς ἀνευρέσεως. Ἐκαστον λοιπὸν στῶμα τοῦ περικαλύπτοντος τὸν κορμὸν φλοιοῦ ἔχει ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους.

Ἐπὶ τῆς παρατηρήσεως ταύτης βασιζόμενος ὁ Ἀδανσων, ἐμέτρησε τὰς διαμέτρους πολλῶν μεγαλειτέρων βαοβάβ, καὶ εὗρεν, ὅτι ὑπῆρχον δένδρα ἐκ φλοιοῦ 5,000 στρωμάτων ἐπιτεθει-
 μένων. Συνεπέρανε λοιπὸν, ὅτι πολλοὶ βαοβάβ εἶχον ἡλικίαν περίπου 5,000 ἐτῶν.

Κατόπιν ὅμοια περιστατικὰ συνέβησαν πολλά, ἐξ ὧν ἐβεβαιώθη ἡ θεωρία τοῦ Ἀδανσων, καθ' ἣν ἡ ἡλικία τοῦ δένδρου εὐρίσκεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν στρωμάτων τοῦ φλοιοῦ, ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς καρδίας τοῦ κορμοῦ πρὸς τὰ ἔξω.

Τοιοιουτρόπως ἐν τινι αἰθούσῃ τοῦ Μουσείου τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐν Παρίσις ὑπάρχει τε-
 μάχιον κορμοῦ ἐκ φηγοῦ (ὀξύας), κοπείσσης τῇ 1805 ἔτει, ἐντὸς δὲ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει χρονο-
 λογία τοῦ 1750 ἔτους. Ὡστε πᾶς τις δύναται νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι 55 στρώματα φλοιοῦ καλύ-
 πτουσι τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς, ἅτινα εἶναι εὐαναγνώστως κεχαραγμένα.

Ἐξ ἄλλων δένδρων βλέπομεν πράγματα ἔτι μᾶλλον ἐκπλησσοῦντα καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως· τοιοιουτρόπως ἐντὸς τῶν κτημάτων τοῦ δουκὸς Κρουά ἐν Ὀλλανδίᾳ ἔσχισαν κορμὸν φηγοῦ διὰ νὰ κατασκευασθῶσι σανίδες, ὅτε παρετηρήθη ἐπὶ τῶν διασχισθειῶν πλευρῶν τοῦ κορμοῦ σπαυ-
 ρὸς τις ἐξωγραφημένος, οὗτινος κάτωθεν ἦσαν δύο ὁστὰ εἰς σχῆμα σταυροῦ ἠνωμένα. Φαίνε-
 ται λοιπὸν, ὅτι ἀσκητὴς ἐν τῷ δάσει ἄλλοτε εἶχε κοιλάνει τὸ δένδρον, ἵνα διαφυλάξῃ ἐντὸς τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐτίμα.

Ἡ δὲ ἀνακάλυψις τοῦ Ἀδανσων κατέστησε δυνατόν νὰ ὁρισθῇ ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τῶν κυ-
 ριωτέρων εἰδῶν τῶν δένδρων, ἅτινα ὑπάρχουσιν εἰς τὰς χώρας ἡμῶν. Ὅθεν ἡ πεύκη καὶ ἡ καστανέα δύνανται νὰ ζήσωσιν ἐπὶ τέσσαρας ἢ πέντε αἰῶ-
 νας. Αἱ πεῦκαι π. χ. τῆς νήσου Τενερίφης, καὶ τοὶ ἐφυτεύθησαν κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα, εἶναι εἰ-
 σέτι σήμερον πλήρεις ζωῆς, καὶ ἡ ὑγρὰ αὐτῶν οὐσία (ὁ ὀπὸς) κυκλοφορεῖ ἀφθόνως ἐντὸς τῶν σεβασμοῦ ἀξίων κορμῶν των. Ἡ ἐλάτη τῆς Θου-
 ρηγίας ἐν Γερμανίᾳ ἔχει περὶ τὰ 700 στρώματα φλοιοῦ, εὐκόλως διακρινόμενα ἐν τοῖς τεμαχίοις κορμῶν. Καὶ ἡ ἐλάτεια ζῇ ἐπὶ περισσώτερον χρό-
 νον· κατὰ δὲ ὁ Πλίνιος ἀναφέρει, ὑπῆρχεν ἔτι ἐπὶ

τῆς ἐποχῆς του τὸ περίφημον δένδρον, ὅπερ ὁ Ἡρακλῆς εἶχε φυτεύσει ἐν Ὀλυμπίᾳ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν Ἡρακλῆς εἶναι πρόσωπον τῆς μυθικῆς ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ Πλίνιος ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τοῦ πρώτου μ. Χ. αἰῶνος, δύναται τις εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐλαίας.

Ἡ μακροβιότης τῆς δρυὸς εἶναι ἔτι μᾶλλον καταπληκτικὴ ὑπάρχουσι καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ δρυὲς ἡλικίας πέντε ἢ ἑξ αἰώνων. Ἐν τινὶ χώρᾳ τῆς Ἀγγλίας εὐρίσκεται δρυς, ἥς ἡ περίμετρος εἶναι 12 μέτρων, ἐντὸς δὲ τοῦ κορμοῦ ὑπάρχει χώρος διὰ πολλοὺς συγχρόνως ἀνθρώπους.

Ἀλλὰ καὶ ἡ καστανέα αὐξάνει τεραστίως ἐπὶ τῆς Αἴτνας π. χ. ὑψοῦτο πρὸ εἴκοσι μόλις ἐτῶν καστανέα ὑπερμεγέθης μέτρων 60, ἐκεῖ δὲ πλησίον ὑπάρχει ἔτι καὶ σήμερον ἄλλη, ἥς ἡ περίμετρος εἶναι 18 μέτρων.

Γενικῶς δὲ γιγαντιαῖα δένδρα δὲν εὐρίσκονται πολλά πλησίον ἀλλήλων, ὥστε τὰ ὑπάρχοντα φαίνονται πλησίον τῶν ἄλλων τοῦ αὐτοῦ γένους ὡς σπάνια καὶ ἐκπληττουσὰ ἑξαιρέσεις. Ὑπάρχει ὅμως καὶ τις χώρα, ὅπου τὰ γιγαντιαῖα δένδρα ἀποτελοῦσιν αὐτόχρημα δάσος. Ἐν τῇ Καλιφορνίᾳ δηλ. ὑπάρχουσι δάση ἐκ δένδρων ὀνομαζομένων *σεκοά* καὶ γιγαντιαίων, ὧν τινὰ εἶναι ὑψηλότερα καὶ 400 μέτρων. Ὁ *σεκοά*, οὗτινος ὁ καρπὸς ἔχει σχῆμα κώνου, ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς πεύκης καὶ τῆς κυπαρίσσου, ἀποτελῶν ὅμως εἶδος ἰδιαίτην. Ἀναμφιδόλως εἶναι τὸ ὑψηλότερον δένδρον τῆς γῆς.

Τὸ περιφημότερον δὲ δάσος ἐκ *σεκοά* εἶναι τὸ τῆς Καλαβέρρας. Πολλὰ δένδρα τούτου ἔχουσι περίμετρον 15 μέχρις 20 μέτρων, ὕψος δὲ 100.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐγένετο λόγος ἐν Εὐρώπῃ περὶ τοῦ ὕψους τῶν δένδρων τούτων, ὁ ἀριθμὸς 400 μέτρων ἐφάνη τόσῳ πολὺ ἀπίθανος, ὥστε ὁ σοφὸς ἄγγλος, ὅστις εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ περίφημον ἐκεῖνο δάσος, ἀπεφάσισεν, ἵνα πείσῃ καθ' ὅσον ἐκείνην τοὺς συμπολίτας του, νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖθεν ἐν δένδρον εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ μεταφορὰ ὀλοκλήρου δένδρου ἦν πολὺ δύσκολος, ἠρκέσθησαν νὰ μεταφέρωσι τμημά τι ἐκ τοῦ φλοιοῦ, δι' οὗ ἐκάλυψαν ἐν τῷ Κρυσταλλίνῳ Παλατίῳ κατασκευάσμα καὶλον ἐκ ξύλων 40 μέτρων ὕψους. Τὸ δὲ σχηματισθὲν κενὸν, τὸ περικαλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ, ἀπετέλεσε δωμάτιον 40 μέτρων διαμέτρου καὶ 26 περιφερείας. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ἀξιοθαύμαστον τοῦτο ἀντικείμενον κατεστράφη ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς τῷ 1868.

Ἀκόμη καὶ σήμερον ὑπάρχει ἐν τῷ δάσει τῆς Καλαβέρρας τὸ δένδρον ἐκεῖνο, οὗτινος ἀφῆρεσαν τὸν φλοιὸν, ἱστάμενον ζωηρὸν καὶ ὀρθιον. Ὄνο-

μάζεται δὲ *Μήτηρ* τοῦ δάσους, καὶ ἔχει ὕψος 140 μέτρων περίπου.

Περὶ τὴν βᾶσιν ἐνὸς τῶν δένδρων τούτων κατεσκευάσθη ἐντὸς τοῦ κορμοῦ κιόσκι, ὅπου δεκαεὶς ἄνθρωποι δύνανται νὰ χορεύωσι *καδρίλλια* μετὰ πολλῆς ἀνέσεως.

Τὸ δάσος τῆς Καλαβέρρας ἐκηρύχθη Ἐθνικὸν, φύλαξ δὲ φροντίζει περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτοῦ. Ὅπως δὲ ἐν Ἑλβετίᾳ λίθοι τινὲς θεωροῦνται σήμερον ὡς ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Κράτους, καὶ δικαίως, διότι τὰ ἔργα ταῦτα τῆς φύσεως σχετίζονται πρὸς τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν τῆς χώρας, τοιούτοτρόπως καὶ τὰ γιγαντιαῖα ἐκεῖνα δένδρα ἐν τῇ Καλιφορνίᾳ θεωροῦνται ἰδιοκτησίᾳ τοῦ Δημοσίου.

Δένδρα τινὰ τοῦ δάσους τῆς Καλαβέρρας ἐπυρπολήθησαν ὀλοσχερῶς ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν, ἢ ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ ἄλλα πάλιν κατέπεσαν ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας. Ἐντὸς δὲ ἐνὸς τοιούτου κορμοῦ πεσόντος δύναται τις νὰ προχωρήσῃ ἐπιπρος εἰς διάστημα τριάκοντα μέτρων. Ἄλλο δένδρον καταπεσὼν εὐρέθη ὕψους 450 ποδῶν, ἥτοι περίπου 140 μέτρων, ἰσοδυναμοῦντων πρὸς τὸ ὕψος μὲ τὸ δὲ καταπλάσιον μεγάλης οἰκίας ἐκ πέντε ὀροφῶν. Ἄλλο πάλιν, οὗτινος ὁ κορμὸς ἀπεγυμνώθη τοῦ φλοιοῦ, ἔχει περὶ τὴν βᾶσιν διάμετρον 32 ποδῶν, καὶ τινὰ τέλος εἶναι ὕψους 300 καὶ 345 ποδῶν. Πέριξ δὲ τῶν μεγάλων τούτων *σεκοά* φύονται πάντα τὰ εἶδη τοῦ αὐτοῦ γένους, πεύκη, ἐλάτη, κέδρος, κυπάρισσος κλπ., πάντα ἐπίσης γιγαντιαῖα.

Ἡ ἐντύπωσις ὅμως, ἣν γεννᾷ τὸ δάσος, δὲν εἶναι οἷαν νομίζει τις αὐτὴν, διότι αἱ διαστάσεις τῶν δένδρων εἶναι ἀνάλογοι. Ἡ παχύτης π. χ. τοῦ κορμοῦ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸ ὕψος αὐτοῦ. Τοιούτοτρόπως δὲ καὶ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ δὲν ἐκπληττεταί τις ὡς ἐκ τῶν διαστάσεων τοῦ οἰκοδομήματος καὶ ὡς ἐκ τοῦ πάχους τῶν στηλῶν, διότι τὸ ὕψος τῶν θόλων εἶναι ἀνάλογον.

Διὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν στρωμάτων τοῦ ξύλου τῶν *σεκοά* ἐβεβαιώθη, ὅτι ἡ ἡλικία αὐτῶν εἶναι ἀνωτέρα τῶν 3,000 ἢ 4,000 ἐτῶν. Καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς δένδρα ἔτι ἀρχαιότερα.

Τὸ πρεσβύτερον τῶν σημερινῶν δένδρων εἶναι, ὡς πιστεύεται, ἡ περίφημος κυπάρισσος, ἡ ὀνομαζομένη *Νύξ τεθλιμμένη*, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βέρα-Κροῦζ ἐν Μεξικῷ. Ὁ κορμὸς αὐτῆς ἔχει 36 μέτρων περίμετρον, ἐπειδὴ δὲ αὐξάνει πολὺ βραδέως, σοφὸς τις παραδέχεται, ὅτι ἔχει ἡλικίαν περίπου 6,000 ἐτῶν. Ὁ φυσιολόγος οὗτος, ὅπως καὶ ὁ ἀρχαῖος Πλίνιος, νομίζει, ὅτι ἡ ζωὴ τῶν δένδρων δὲν ἔχει ὅρια ὅτι δὲν παύει, εἰμὴ ὅταν ἡ γῆ παύσῃ νὰ τρέφῃ τὰς ρίζας, ἢ τυχαῖον συμβᾷν καταστρέψῃ τὴν ζωὴν τοῦ δένδρου.

P. VINCENT.

ΠΟΣΟΙ ΦΟΝΕΥΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΣΟΙ ΤΡΑΥΜΑΤΙΖΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΜΙΑΝ ΜΑΧΗΝ

Τὸ κατὰ πρῶτον ὅφιν παράξενον τοῦτο πρόβλημα ἐπειράθησαν νὰ λύσωσι δύο στρατιωτικοὶ ἱατροὶ Γάλλοι, οἱ ΚΚ. Ἀμεδαῖος Chassagne καὶ Emery-Desbrousses ἐν τῷ «Πρακτικῷ ἱατρικῷ Ὁδηγῷ τοῦ ἀξιωματικοῦ».

Καὶ πρῶτον μὲν παρετήρησαν ὅτι μὲ ὅλην τὴν σημερινὴν τελειοποίησιν τῶν φονικῶν ὅπλων δὲν ἠύξησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων καὶ τῶν τραυματιζομένων. Τοῦτο δὲ βεβαίως ἔνεκα τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἐν ταῖς μάχαις τακτικῆς. Οὕτω λ. χ. οἱ Γερμανοὶ μέχρι τῆς ἐν Σεδὰν μάχης, ἐντὸς ἑξ ἑβδομάδων, ἔχασαν 68,000 ἄνδρας, ἐν ᾧ πλειοτέρους ἔχασαν οἱ Ῥώσοι ἐν διαστήματι τριῶν ἑβδομάδων τὸν Αὐγούστου τοῦ 1812 καὶ οἱ σύμμαχοι ἐν διαστήματι ἐνὸς μηνὸς τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1813.

Ἐξετάζοντες δὲ τὰς σχετικὰς ἀπωλείας τῶν πολέμων τῆς Κριμαίας (1854-56), τῆς Ἰταλίας (1859) καὶ τῆς Γαλλίας (1870-71), εὐρίσκουσι τὰς ἐξῆς ἀναλογίας:

Ἐν Κριμαίᾳ ἐφονεύθη	1	ἐπὶ 33	ἀνδρῶν
Ἐν Ἰταλίᾳ	—	1 — 45	—
Ἐν Γαλλίᾳ	—	1 — 53	—

Ὡς πρὸς τοὺς τραυματισμένους παρετήρησαν ὅτι κατὰ τοὺς τρεῖς πολέμους ἡ ἀναλογία μένει ἡ αὐτὴ εἰς ἐπὶ ἑπτὰ ἀνδρῶν.

Ὅθεν κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας δι' ἑκαστον μαχητὴν ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ φονευθῇ πρὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ σωθῇ εἶνε ὡς 1 πρὸς 44. Διὰ τὸν τραυματισμὸν ἡ ἀναλογία εἶνε ὡς 1 πρὸς 6. Ἐξάγουσι δὲ καὶ τὸ ἐξῆς πόρισμα. Ὁ στρατηγὸς δύναται περίπου νὰ μάθῃ κατὰ πόσον ἐξησθένει τὸν ἐχθρὸν ἂν πολλαπλασιάσῃ ἐπὶ 7 τὸν ἀριθμὸν τῶν νεκρῶν οὓς εὕρην ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Παράδειγμα, 200 νεκροὶ $\times 7 = 1400$ ἐκτὸς μάχης.

Ἐξετάζοντες ἔπειτα οἱ δύο ἱατροὶ τὸ εἶδος τῶν τραυμάτων καθ' ὅπλον, εὐρίσκουσιν ὅτι δ-σημέραι ἐλαττοῦνται τὰ ἐξ ἀγχεμάτων ὅπλων (ξίφων, λογχῶν κ.τ.τ.) τραύματα. Ἐν Κριμαίᾳ π. χ. 17 ἐτραυματίσθησαν ὑπὸ σφαίρας ἐπὶ 1 τραυματισθέντος ὑπὸ ξίφους ἢ λόγχης, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ 27 ἐπὶ 1. Καὶ περὶ τῆς σφαίρας τοῦ ὅπλου καὶ τοῦ κανονίου παρετήρηθη ὅτι ἐν Ἰταλίᾳ 17 ἐτραυματίσθησαν ὑπὸ σφαίρας ὅπλου ἐπὶ 4 τραυματισθέντων ὑπὸ σφαίρας κανονίου. Ἐν Κριμαίᾳ, ὅπου ἦτο πολιορκητικὸς ὁ πόλεμος ἡ ἀναλογία εἶνε ὡς 1 $\frac{1}{2}$ πρὸς 4. Ὅθεν, τὸ καταστρεπτικώτερον ἐν πολέμῳ σῶμα εἶνε τὸ πεζικόν.

Οἱ ῥηθέντες ἱατροὶ ἐποίησαν λίαν ἐνδιαφερούσας παρατηρήσεις περὶ τῆς θέσεως τῶν τραυμάτων καὶ τῆς ἀνατομικῆς αὐτῶν ἀναλογίας. Παρά

τὴν κοινὴν δόξαν, ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ μέλη πᾶσχοισι πλειότερον τοῦ κορμοῦ, καὶ τοῦτο διότι παρετηρήθη ὅτι ὁ στρατιώτης τουφεκίζει πάντοτε ἢ πολὺ ὑψηλὰ ἢ πολὺ χαμηλὰ.

Βασιζόμενοι οἱ δύο ἱατροὶ ἐπὶ τῶν καταστατικῶν δεδομένων τῶν πολέμων τῆς Κριμαίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, κατέστρωσαν τὸν ἐξῆς πίνακα, καθ' ὃν ὑπάρχει ἐν πολέμῳ κίνδυνος

34 τοῖς 100 νὰ τραυματισθῇ	τις εἰς τὰ κάτω μέλη
31 — — — — —	— — — — — ἄνω
12 — — — — —	— — — — — εἰς τὴν κεφαλὴν
10 — — — — —	— — — — — εἰς τὸ στήθος
7 — — — — —	— — — — — πρὸς τὰ κάτω τοῦ κορμοῦ
5 — — — — —	— — — — — εἰς τὴν κοιλίαν
1 — — — — —	— — — — — εἰς τὸν λαιμόν.

100

Εὐτύχημα λοιπὸν εἶνε ὅτι τὰ πλεῖστα τραύματα λαμβάνουσιν οἱ πολεμοῦντες εἰς τὰ μέλη, ὧν εὐχερεστερά εἶνε ἡ θεραπεία.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἄν ἡδυνάμεθα νὰ μετρήσωμεν πάντα ὅσα ἀγνοεῖ ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων, ἠθέλομεν ἀμέσως ἐννοήσῃ ὅτι ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀμαθεστάτου διαφορὰ εἶνε ὅλως ἀσήμαντος. (Droz.)

* * * Ὅστις γινώσκει νὰ ζῇ ἐν τῷ παρόντι καὶ νὰ συλλέγῃ ἐν αὐτῷ τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ὠραῖα ἄνθη, διακρίνων αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ ἀπὸ τῶν τριβόλων, δυσκόλως ἀπὸ ἀηδίας καταλαμβάνεται. Μόνον εἰς ἐκεῖνον φαίνεται ὁ χρόνος μακρὸς καὶ ἐπαχθὴς, ὅστις ὀλιγωρῶν τοῦ παρόντος, τὰ πάντα μόνον ἀπὸ τοῦ μέλλοντος προσδοκᾷ. Ὁ σοφὸς ὁ πραγματικὸς, ἀντὶ νὰ παραδοθῇ εἰς διαλογισμοὺς καὶ ὄνειροπολήσεις, εἰς προσδοκίας καὶ φροντίδας, εὐρίσκει ἡδονὴν καὶ διδασκαλίαν εἰς πᾶν ὅ,τι βλέπει καὶ ἀκούει. Ὁ σοφὸς ῥοφᾷ βραδέως καὶ κεκλεισμένοις χεῖρεσι τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ χυδαῖος ἄνθρωπος, διψῶν πάντοτε, χανδὼν καταπίνει καὶ ἀνωφελῶς διαχέει τὸ εὐγενὲς πνευματικὸν ποτόν. Οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ποτοῦ αὐτοῦ ἀπολαμβάνων, πίνει αὐτό, οὐχὶ πρὸς κατάπαυσιν τῆς δίψης του, ἀλλὰ πρὸς νάρκωσιν ὅλων τῶν δυνάμεων αὐτοῦ. (Zschokke.)

* * * Οἱ ἄνδρες θέλουσιν εἶνε πάντοτε τοιαῦτοι, οἷους ἂν θέλωσιν αἱ γυναῖκες ἂν θέλωσι νὰ γίνωσι μεγάλοι καὶ ἐνάρετοι, διδάξατε τὰς γυναῖκας τί εἶνε μεγαλεῖον καὶ ἀρετὴ. (J. J. Rousseau.)

* * * Ἡ ἀργία εἶνε ἡ σκωρία τῆς ψυχῆς. (De Levis.)

* * * Ἡ πολυτέλεια ἐκκαίει τὸν φθόνον χωρὶς νὰ ἐπισύρῃ τὸ σέβας. (Boiste.)

* * * Τὰ χρήματα εἶνε καλὸς ὑπηρέτης καὶ κακὸς κύριος. (Βάκων.)

* * * Εὐφραδεδεστέρα εἶνε ἡ γυνὴ δσάκις ἢ ἐπαι-

νεὶ τὸν ἄνδρα τῆς ἡ παραπονεῖται κατὰ τῆς πεν-
θερᾶς τῆς. (Σινικὸν λόγιον.)

* * * Ὁ λαμπρότερος τῆς Ἀγγλίας ἥλιος εἶνε ὁ
γαῖανθραξ τοῦ Νεουκάστελ. (H. Walpole.)

* * * Δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ ἀνθρώπου μηδὲν
πράττοντος, ὅτι πράττει τὸ κακόν. (Ἀγγλικὴ
παροιμία.)

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τοῦ ὕπνου.

Ὁ ὕπνος ἐστὶν ἀναπόφευκτος καὶ εὐεργετικώ-
τατος τῷ ὀργανισμῷ· ἐνισχύει, ζωογονεῖ, ἀνα-
καινίζει αὐτόν. Τὰ ἡμέτερα ὄργανα, ἀδιαλείπτως
κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἀσκούμενα, τα-
χέως ἤθελον ἀποκάμει ἄνευ τῆς διὰ τοῦ ὕπνου ἀν-
τικαταστατικῆς ἀναπαύσεως, δι' ἧς προσκτῶνται
νέας ῥώμης.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου ἐστὶ, καθὼς καὶ ἡ τῆς
τροφῆς, ἀνάγκη διατηρήσεως· μὴ ἐκπληρουμένη,
καθίσταται ἐπιβλητικὴ, ὥς οἰαδῆποτε καὶ ἂν ᾖ
ἡ ὥρα καὶ ἡ στιγμή, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ὑποκύ-
ψωμεν εἰς αὐτήν.

Ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕπνου
ἀναφαίνεται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ δι-
αρκεῖ μέχρι τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ, τροποποιεῖται
δὲ ἄλλως τε ἐξ ὕσων καὶ ἡ ἐγρήγορσις αἰτίων·
κυρίως ὅμως καθυποτάσσεται εἰς τὴν ἔξιν, ἀνα-
φαινομένη καὶ παύουσα κατὰ τὰς αὐτὰς ὥρας·
παρουσιάζει ἐπομένως, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύ-
την, μεγίστην τὴν ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀνάγκην
τῆς τροφῆς.

Ὁ ὕπνος κατ' εὐθεῖαν ἀνάλογος ὢν πρὸς τὴν
διάρκειαν τῆς ἐγρηγόρσεως, τῶν κατ' αὐτὴν κό-
πων, καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
ἡμέρας ἀπωλειῶν τοῦ σώματος, ἐστὶ βαθύτερος
ἐν ἀρχῇ, βαθμυδὸν δὲ καθίσταται ἡσυχος καὶ γα-
λήνιος· πολὺ δὲ ἐλαφρότερος ὢν περὶ τὰ τέλη, δια-
κόπτεται ἔνεκα τῆς ἐλαχίστης πολλάκις αἰτίας.

Ἡ εἰς τὰ σκότη καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτὸς
εὐκόλος ἐπέλευσις τοῦ ὕπνου ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς
μὲν εἰς τὴν κόπωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ ὡς ἐκ τῶν
κατὰ τὴν ἡμέραν κόπων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν
κατάπαυσιν τῆς διεγέρσεως τῶν ὀργάνων τῆς ὀ-
ράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς. Ἀλλ' ἡ ἔξις καθιστᾷ τὴν
κατάστασιν ταύτην ὅλως περιττὴν ἢ καὶ ἐπιβλα-
βή. Ὁ μυλωθρὸς ὑπνώττει ἡσύχως εἰς τὸν θόρυβον
τοῦ μυλῶνος καὶ ἀφυπνοῖ μόλις ὁ θόρυβος παύσῃ·
οἱ πλησίον κωδωνοστασίων, ἢ πολυανθρώπων καὶ
θορυβωδῶν ὁδῶν κατοικοῦντες δὲν κοιμῶνται ἡ-
συχως, ὅταν ἀπομακρυνθῶσι τῶν μερῶν αὐτῶν·
πολλοὶ, μὴ δυνάμενοι γὰρ κοιμηθῶσιν εἰς τὸ σκό-
τος, ἀφυπνοῦσι μόλις τὸ φῶς σθεσθῇ.

Πρὸς ἐπέλευσιν μὲν τοῦ ὕπνου ἐστὶν ὀφέλιμος
ἡ προσήκουσα τῶν ὀργάνων ἄσκησις, καθότι πᾶν
μὴ ἀπαυδῶν ὄργανον δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύ-
σεως, ἀλλ' ἡ ἐπιφέρουσα μεγίστην κόπωσιν καὶ
ὀχληρὸν αἰσθημα παρατεταμένη ἄσκησις ἐμπο-

δίζει τὸν ὕπνον, διατηροῦσα τὸν ἐρεθισμόν τῶν
ὀργάνων, εἴτε ἡ ἄσκησις αὕτη περιορίζεται μό-
νον εἰς τὰ κινητικὰ ὄργανα, ὡς παρατεταμένη βιά-
δισις, εἴτε ἐκτελεῖται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, οἷον σφο-
δρά τις διανοητικὴ ἐργασία ἢ σφοδρόν τι ψυχι-
κὸν πάθος.

Ὁ ἐπαρκὴς ὕπνος διατηρεῖ τὴν ζωὴν, προφυ-
λάσσει τὸ σῶμα ἀπὸ τῶν ἐν νυκτὶ ἐπιβλαβῶς ἐν-
νεργούντων ἐπ' αὐτοῦ ἐξωτερικῶν αἰτίων· βρα-
δύνων τὰς πλαστικὰς λειτουργίας ἐλαττώνει τὴν
ἐκ τῆς παρατεταμένης αὐτῶν ἐνεργείας δαπάνην
τοῦ ὀργανισμοῦ· ἐξασθενῶν, ἀμβλύνων τὴν ἐνέρ-
γειαν τοῦ ἐγκεφάλου, προφυλάσσει, πρὸς καιρὸν
τοῦλάχιστον, τὴν θρέψιν ἐξ ἀπείρων διαταράξεων,
εἰς ἡθικὰς ἢ διανοητικὰς αἰτίας ὀφειλομένων. Ἀλλ'
ὅπως παράσχη ὁ ὕπνος τὰς ὀφελείας ταύτας, ἀ-
παιτεῖται νὰ ᾖ τελείος καὶ νὰ διαρκέσῃ τὸν
κατάλληλον χρόνον, ὡς παρακατιόντες θέλομεν
εἰπεῖ. Ὁ ἀνεπαρκὴς ὕπνος λίαν ἀτελῶς ἀντικα-
θιστᾷ τὰς ἀπωλείας τῶν ὀργάνων, ἐναπομένει δὲ
εἰς ταῦτα ἐρεθισμοὶς τις, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποῖου
εἶναι ἡ ἐξάντλησις αὐτῶν. Ἀλλως τε οἱ κατὰ τὴν
ἐγρήγορσιν κόποι, ἐκτὸς τῶν ὕλικῶν ἀπωλειῶν αἱ
συνεπιφέρουσιν, ἐμποδίζουσι καὶ τὴν ἐν τῇ ὑφῇ
τῶν ἡμετέρων ὀργάνων ἀντικατάστασιν τῶν ἀ-
πωλειῶν αὐτῶν διὰ νέων ὀργανικῶν στοιχείων.
Φθίρεται ἐπομένως ὁ ὀργανισμὸς, ἀδυνατῶν νὰ
ἀντικαταστήσῃ τὰς δαπάνας αὐτοῦ, ἐξ οὗ προ-
κύπτει μεγίστη ἰσχυανσις, συνοδευομένη συνήθως
ἐξ ἀλλοιώσεως ὀργάνου τινός. Ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ
ὕπνου ἐπισπεύδει ἐκπληκτικῶς τὴν πορείαν τῆς
ζωῆς, καὶ οὐδὲν καταλληλότερον τούτου πρὸς
τὴν ἐπέλευσιν προῶρου γήρατος. Μεγάλως δὲ ἀ-
πατώνται οἱ νομίζοντες, ὅτι διπλασιάζουσι τὴν
διάρκειαν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, συντέμνοντες τὰς
διὰ τὸν ὕπνον προσδιωρισμένας ὥρας. Ἀλλὰ καὶ
ὁ ἐπὶ πολὺ παρατεινόμενος ὕπνος ἐστὶν ὅλως ἀ-
σύμφορος, καθὼς ἐπιφέρων ἐπὶ τῶν ὀργάνων τ' ἀπο-
τελέσματα τῆς παρατεταμένης ἀκινήσεως. Οἱ ἐπὶ
πολὺ κοιμώμενοι εἰσὶ συνήθως πολὺσαρκοι, ἐξω-
δημένοι, ἀδύνατοι. Ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐστὶ
βεβαρημένος· τὰ αἰσθητήριά των ἀμβλύνονται.
Ἡ φυσικὴ καὶ ἡθικὴ τῶν τοιούτων κατάστασις
μεταβάλλεται· εἰσὶ νωθροὶ, ὀκνηροὶ, παράξενοι,
δύσκολοι.

Ὁ ὕπνος ἐστὶν ἐπίσης ἀναπόφευκτος μετὰ τοὺς
διανοητικοὺς κόπους ὅσων καὶ μετὰ τοὺς σωματι-
κοὺς· ἴσως μάλιστα μετὰ τοὺς πρώτους ἐστὶ πολ-
λῷ εὐεργετικώτερος καὶ μᾶλλον ἀναπόφευκτος,
καθότι αἱ σωμαστικαὶ ἐπιπρεάζουσιν ὀφελίμως τὴν
ἀφομοίωσιν, ἐνῶ ἡ ἐκ τῆς ἀκινήσεως νωθρότης
τῆς λειτουργίας ταύτης ἐπαυξάνεται ἐκ τῆς πα-
ρατάσεως τῆς ἐγρηγόρσεως. Εὐκόλως περὶ τού-
του πείθεται πᾶς τις παραβάλλων τοὺς διανοη-
τικῶς κοπιῶντας πρὸς τοὺς μετερχομένους ἐπι-
τηδεύματα, ὧν ἔνεκα ἀσχεῖται τὸ σῶμα αὐτῶν.